

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

HÖG

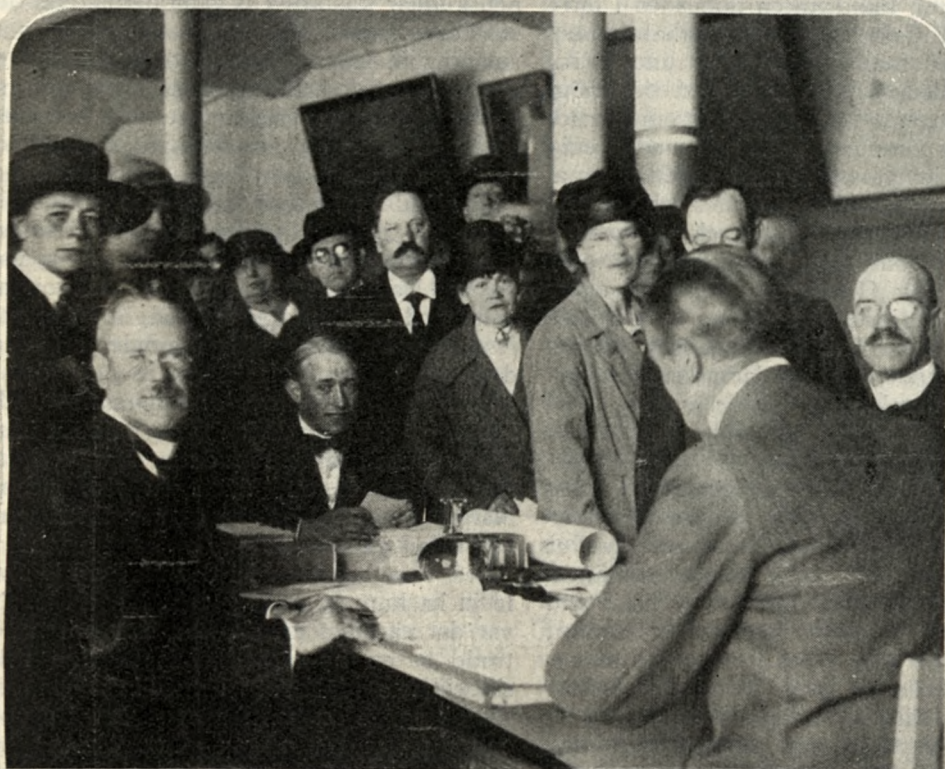
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 3 SEPTEMBER 1922.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

FÖRBUDSOMRÖSTNINGEN

Stockholm vid rösturnan den 27 augusti: Överst t. v. kön i en vallokal, t. h. ja- och nejplakat i tävlan in i det sista. — Nederst: Skärgårdsbåtarna voro på morgonen överfulla av människor, som kommo in från sina sommarställen för att rösta.

EN FLICKPENSION I STOCKHOLM

FÖR FEMTIO ÅR SEDAN. FÖR IDUN AV GURLI LINDER

4. "VATTEN, LUFT OCH GYMNASTIK."

FÖR ALLA GAMLA ELEVER I HAMMARSTEDTSKA SKOLAN torde som första minne stå en varm moderlig famn, en mjuk och smeksam hand, en hjärtegod blick samt en glad, uppmuntrande hälsning. Ty så tog fru Hammarstedt emot alla, halv- och helpensionärer. När det så gällde de senare ropade hon till sig en av sina döttrar eller någon annan elev, som fick ta hand om »den nya flickan» och införa henne i kamratkretsen. Blyg och bortkommen var man ju till en början. Det gick emellertid fort att bli hemmastadd, i synnerhet för den som hade trumf på hand, t. ex. i form av en fruktlåda från ett lanthem, eller berättelse om något som kunde fånga det allmänna intresset. Vad min tioåriga lilla person angår var jag i tillfälle att imponera genom att jag sett Helga de la Brache livslevande, och det till på köpet hemma hos henne själv. Ingen kan väl nu fullt förstå i vilken grad denna mystiska historia på sin tid sysselsatte allmänheten. Till och med riksdagsmän, såsom den liberala Mankell och lantmannapartisten Uhr trodde på historien om hennes kungliga börd. Hon uppgav sig som bekant vara dotter till Gustaf IV Adolf och hans gemål samt född efter äktenskapets upplösning. Mankell och Uhr utverkade till och med, att hon erhöll ett årligt understöd på 2,400 riksdaler från Utrikesdepartementet. Slutligen avslöjades hon — d. v. s. många anse att hon själv var bedragen och trodde på den kungliga härkomsten — som tullvakmästardottern Aurora Florentina Magnusson. Gubben Uhr var emellertid riksdagsman för Örebro — mitt första barnomshems närmaste stad —, och han besökte oss alltid under riksdagarna. Med oerhört intresse lyssnade jag förstås till allt vad han hade att förmäla om den misskända kungadottern. Och en gång när farbror Uhr tog mina föräldrar med sig för att de skulle få se vederbörande fick jag följa med. Jag minns att hon hade en lång lock hängande fram på vardera axeln, att hon såg intetsärande, butter och tvär ut och knappt öppnade munnen. Det var ju inte mycket att komma med, men jag minns mycket väl, att den lilla upplevelsen räknades mig till heders vid förmedlingen av den första bekantskapen med mina kamrater hos Hammarstedts.

En upplysning som de äldre aldrig underlåto att giva nykomlingen var: »I morgon bitti ska du bada». Alla gamla elever minnas väl än i dag vad denna, med skadeglad undermening framställda upplysning innebar, och säkerligen har ingen glömt de första morgnarnas skräck inför händelsen. Det var nämligen så, att fru Hammarstedt, efter att själv ha tagit en »översköljning» (ordet »avrivning» tyckte hon inte om), egenhändigt tilldelade sina döttrar och alla helpensionärer, tillsammans omkring tjugu stycken, en dylik. »Hur orkade hon?» ha vi många gånger frågat oss, sedan vi kommit till omdömesgill ålder. Ty det var ingalunda någon lättvinnig procedur i ett badrum med »alla nu-

tida bekvämligheter». »Och hur orkade 'Gumman'?» ha vi tillagt. Christina Åkerlund, som aldrig fick heta annat än »Gumman» var nämligen en gammal trotjänarinna som ombesörjde anordningarna. Med badningen gick det så till att Gumman på golvet i ett av klassrummen bredde ut två stora vaxtaftsstycken ovanpå varandra och så stödde dem runtom med vedträn, så att vattnet ej skulle rinna ut. På denna matta ställdes så en attiralj, bestående av ett litet bord med höga ben och på det en balja, nedanför ett halvt stort badkar med en hink i bortre ändan. Vederbörande fick ställa sig i badkaret och först böja sig över baljan. Med hjälp av en mjuk handduk sköljde så fru H. över ens ansikte och hals. Därefter fick man ställa sig upprätt i badkaret, handduken doppades i hinken, och så fick man sex överhalningar, alltunder det man vände sig runt. Fru H. måste således för var och en böja sig ned sex gånger. Det hela tog emellertid blott ett par minuter. Fort och med precision skulle det gå både med vändningarna samt med ombyte av delikventer och vatten. Allt detta vatten tappades direkt ur vattenledningen och bars i hinkar från köket och över farstun av Gumman! Fru H:s egen badkostym utgjorde vår stora förnöjelse. Hon var klädd i dubbla omgångar underkläder, strumpor, tjocka damasker och galoscher; på överkroppen hade hon en s. k. ami, ett slags stickad ylleväst utan ärmar samt runt bälgen och benen två tjocka ylle-sjalar. Det oaktat var hon genomvåt efter att ha sköljt över oss alla, och hennes händer voro ibland alldeles förstelnade av det kalla vattnet. Och med denna allmänna morgontvättning höll hon på i tjugu år!

De ovana tappade naturligtvis andan, kippade, gräto och skreko de första morgnarna. I allmänhet gick det inte så kvickt att rusa ur sängen, sticka fötterna i tofflorna och svepa täcket omkring sig, när Gumman kom och ropade genom sovrummen: »Opp å bada! Opp å bada!» Men när man visste, att »den nya helpensionären» skulle i baljan, då kom man iväg med en väldig fart. Likaså fettisdagarna. Det var en ohygglig pers man hade att genomgå, när minst ett dussin ris dansade runt om ens arma lekamen så fort man kom ur badbaljan. Anfallet på nästa befriade en ju emellertid snart, och man tog då skadan igen som angripare.

Fru Hammarstedt hyrde även några rum fyra trappor upp, och ett av dem hyrde hon i sin ordning ut åt en liten klok gumma, mamsell Clara Åhman, d. v. s. hon var expert på den då moderna vattenbehandlingen, som hon lärt hos den bekante Lagberg i Söderköping, och som anbefalldes av bl. a. doktor Lidbeck, professor Branting, Lings efterträdare på Gymnastiska Centralinstitutet och far till Hjalmar Branting. Clara Åhman vann i fru Hammarstedt en på vattnets verkan fanatisk troende, och mamsell Å. anlätades alltid när vrickningar, bulnader eller dylika krämpor hemsökte någon av hennes stora

hushåll. Det var också Clara Åhman som anbefallt de dagliga översköljningarna.

»Vatten, luft och gymnastik» voro egentligen de enda läkemedel fru Hammarstedt gillade. För sjukdom hade hon en öovervinnelig aversion. »All sjukdom är ful; det bevisar att den måste vara synd» har Otto Weininger sagt. Jag tror fru Hammarstedt kände det på samma sätt, fastän hon väl ej skulle ha formulerat det så. Det var praktiskt taget inte tillåtet varken för henne själv, hennes barn, helpensionärer eller tjänare att vara sjuka. Och i regeln blevo de det heller intel! Inträffade det ändå någon enstaka gång kände sig delikventen minst lika rädd för att tala om det som för att ställas till rätta för något moraliskt brott. Kuren blev alltid »inpackning» — d. v. s. täcken och kuddar kastades av kamraterna över den stackaren som låg i sin säng och som småningom kom i full svettning — och så översköljning! Därefter ansågs det för patientens enkla skyldighet att vara kry igen. Var hon dock en smula matt, kunde hon ju slippa skolan den dagen, men uppe och fullt klädd skulle hon vara. Tio år tillbringade jag i det Hammarstedtska hemmet, och under hela denna tid var aldrig vare sig fru Hammarstedt själv eller någon annan med undantag för några patienter i skarlakansfeber, sängliggande en enda dag! Hostade och harklade gjorde vi förstås så gott som allesammans under vintern. Vi fingo då en medicin, som ännu står för mitt minne som det mest oöverkomliga i den vägen, nämligen vitlökskirap. Måne detta rysliga medel, som ändå verkligen var ganska effektivt, finns ännu?

Att vara husläkare i denna »familj» skulle ju ha kunnat vara ganska krävande. Nu var det närmast en sinekur, som var anförtrödd åt en av Stockholms på den tiden skickligaste läkare, livmedikus Vincent Lundberg. Han uppbar 100 kr. i arvode och rådfrågades någon gång. En av helpensionärerna fick t. ex. frossa. Lundberg kom då och ordinerade kina. Kina köptes också hem, men när patienten tagit den några gånger sade fru Hammarstedt: »Nu bryr vi oss inte om den där kinan mera, den bara slår sig i lederna.»

Så en vacker dag eller rättare natt blev undertecknad verkligen sjuk. Jag anmälde på morgonen, att jag mådde förfärligt illa och hade ont i halsen. Inpackning och översköljning! Efter den proceduren var jag röd som en kokt kräfta över hela kroppen och kunde knappt stå på benen. Inför en sådan oefterrättlighet blev ju fru Hammarstedt betänksam. Doktor Lundberg var emellertid bortrest, och vikarie var en ung doktor Sigurd Lovén. (Han blev sedermera en mycket skicklig och mycket anlita läkare, men rycktes i sina bästa år bort av en häftig lunginflammation. Hans död väckte allmän sorg och förstämning, ty han var också en sällsynt nobel människa). Doktor Lovén kom och konstaterade skarlakansfeber. Jag skulle isoleras. Nå, det gick ju för sig: fyra trappor upp fanns ett rum, och med mig som

TVÄTTPULVRET "WEBE" är ingen nyhet, utan ett gammalt

Begär provpaket från någon av våra butiker.

Aktiebolaget WILH. BECKER - Stockholm.

FUCHSIAN. AV NATHANAEL CASSÉN

SAMUEL LALÉR BODDE TVÅ TRAPPOR upp i ett hus vid Norra Långgatan. Det var gulmålat och såg ut som en kasärn, vilket det också var, om inte för soldater i Hans Majestäts armé, så för menige man i kampen för tillvaron. Och naturligtvis saknade det varje spår av skönhet. Gårdsplanen var bara en landsväg, men beväxt med svinmolla och hampgräs, och utmed stenfoten frodades maskrosen om vårarna, och längre fram brännässlor.

Det var i trappan D Lalérs bodde. Trappan var brant och mörk, och stegen gnisslade och jämrade sig som ett gammalt bälgverk. Och då man tog det sista steget var dörren så nära, att man var tvungen stiga ett steg ner igen för att komma åt dörrvredet, få upp dörren, och komma in. På dörren var en mässingsskylt fastskruvad. Och det var en stor och fin namnskylt som alldeles säkert inte var gjord för just denna

sköterska skulle jag få en äldre kamrat, som nu slutat skolan men var kvar och gick fru Hammarstedt till handa. Vidare skulle skolan stängas och rökas! Fru Hammarstedt fann denna inblandning alldeles oerhörd. Hon lade beskyddande handen på den unge doktorn och sade: »Min unge herre, i över tjugu år har jag nu skött denna skola, och här har aldrig förekommit stängning eller rökning, och det blir inte något av med det heller!» — »Och så får ni låta bli den där vattenbehandlingen tills vidare», dekreterade doktorn. På det svarade fru Hammarstedt visst ingenting, men till min sköterska sade hon sedan: »Ge henne en översköljning på morgonen och stryk så av henne med en våt handduk emellanåt!» Doktor Lovén, som såg till mig var dag, fick ju reda på detta och lät oss hållas. Och när en tid efteråt ännu en av helpensionärerna fick skarlakansfeber och forslades upp, sade han: »Ja, ni får väl sköta henne på samma sätt. Ni tycks ju vara härdade för denna vattenbehandling.» Han gav mig något slags medicin, av vilken skulle tas tre matskedar om dagen. Misstänksam som han blivit, frågade han om jag tog den ordentligt. »Ja, tre teskedar», blev svaret. Han blev ond och utbrast: »Vad tjänar det till att jag går här om ni inte lyder mig!» Varpå jag svarade: »Ja, men doktorn, det är ju i alla fall bara gift!» Då log han och sade: »Jag förlåter er, för det där har varit i säck innan det kom i påse.»

Västar och sjalar fingo vi aldrig ha på oss inne. »Fryser du, så gymnastisera eller hoppa tåg, så att du blir varm», sade fru Hammarstedt. För övrigt hade vi i skolan gymnastik var dag, vilket ej var vanligt i flickskolor på denna tid.

Den lika enkla som rationella hälsovård fru Hammarstedt tillämpade på sig själv och hela sitt hus förefaller väl mången av nutidens människor ytterst riskfull, för att inte säga barbarisk. Visst är emellertid, att den gav på det hela taget utmärkta resultat och även uppfostrade oss till en självbehärskning och en frihet från pjask och klemighet som varit oss till nytta och hjälp senare i livet. Och många av oss ta ännu den dag i dag är vår översköljning, fastän väl ej som då klockan sju på morgonen.

(Forts.)

dörren. Vilket den inte heller var, den hade förut suttit i en glad och ljus tambur, som hade vita och blå bomullsgardiner, och gångmatta av oblekt lärft. Och den tamburen vätte mot Kungsgatan, som var en mycket, mycket finare gata än Norra Långgatan.

Men det är bättre att bo vid Norra Långgatan, än att bo ingenstans alls! Visserligen hade det tagit en rätt lång tid innan Samuel Lalér förmådde tillägna sig den sanningen. Men han gjorde det så småningom i alla fall, ty han var en stilla och försynt människa, hans hjärta var ett gott hjärta, och hans tal var lågmält.

Samuel Lalér hade för länge sedan passerat sitt livs middagshöjd. Och med den hade han lämnat alla drömmar och förhoppningar. Tillvaron var vad den var, och utöver det som rymdes inom dagen och morgondagen sträckte sig inte hans begär. Man kan gott säga att Samuel Lalér resignerat. Men hans resignation hade intet med bitterhet och försakelse att göra. Han häcklade inte livet, han anklagade inte den Gud han i sin barndom lärt sig att tro på. Ty vad hade Vår Herre för intresse av, om han, Samuel Lalér, bodde i sexrumsvåning och eget hus, vid Parkgatan! Ack, alldeles säkert intet som helst.

Och därför kunde han sitta i sin gamla vilstol som stod intill fönstret, och tänka på de dagar då allt var annorlunda, utan bitterhet, men med tacksamhet över allt gott som varit. På dagens gyllene sol och klara himmel, när det artade sig till kväll, och natt, var det gott att tänka.

En eftermiddag satt Samuel Lalér i vilstolen, och såg ut genom fönstret. Det var inte mycket han såg. Blickarna gick över några svarta tak, förbi läskedrycksfabrikens röda tegelbyggnad, bort till ängsmarkerna, och potatisland. Och så var det ingenting mera att se på. Visserligen växte det litet skog längre bort, men det var bara några magra tallar, hasselbuskar och en och annan lönn. Men ovan allt detta, som hade något av fattigdomens slitenhet över sig, välvde sig himlen, och den är lika vacker överallt.

Han var ensam hemma. Elisabeth var ute, kanske på uppköp, han visste inte var. Och det gjorde ju detsamma. Det var så gott att sitta i tystnaden, att inte höra något annat än klockan som pickade och tickade borta på byrån. Men just då tystnaden var som störst, och hans ögon höllo på att sluta sig som till sömn ringde dörrklockan gällt. Han hajade till, reste sig, och gick att öppna.

— Goddag Samuel, stör jag?

Samuel Lalérs röst skalv till av glädje:

— Är det du Emelie; stig in, stig in!

Emelie Warelus sade:

— Är inte Elisabeth hemma?

— Nej, hon gick för en stund sen, mötte Emelie henne inte?

— Nej, det gjorde jag inte.

Emelie Warelus gick fram till bordet, och befriade en krukväxt från sitt hölje av papper, och sade:

— Jag har köpt en fuchsia åt dig, Samuel; du tycker ju om blommor.

Han böjde sitt huvud, tog hennes hand och sade:

— Tack, Emelie.

Om en stund tillade han:

— Vill du inte sitta?

Emelie Warelus satte sig i soffhörnet.

Hennes händer vilade stödda mot parasollets runda elfenbensknapp, och blickarna gingo till byrån, och då hon såg en termometer i form av ett silverankare, sade hon:

— Du har kvar den ännu!

Hans blick följde hennes:

— Ja, Emelie.

— Det var länge sedan, Samuel.

Han log.

— Det var min födelsedag.

— Ja, du fyllde tjuguaåta år.

— Kommer du ihåg det!

Emelie Warelus log:

— Jo.

Och så var det tyst en stund. Från nedre botten hördes barnskrik, och en ond kvinnoröst. Till slut sade Emelie Warelus:

— Nej, nu måste jag gå, Ernst sitter nere i planteringen och väntar.

Hon reste sig, och Samuel sade:

— Tack, Emelie, för din vänlighet, tack för fuchsia också. Och hälsa din man.

— Adjö, Samuel, sköt om fuchsia, och dig själv, och hälsa Elisabeth.

Emelie Warelus gick mot dörren, som Samuel öppnade:

— Akta dig i trappan, Emelie!

Han stod kvar tills han såg henne försvinna. Då stängde han dörren, och gick in igen. Och mitt på bordet stod fuchsia. Det var en vacker fuchsia, och i full blom stod den. Och den blommade överhövan rikligt. Den lyste upp hela rummet, ja det var som hade det fallit sol in. Men det var inte bara rummet den lyste upp, det var sol i Samuel Lalérs hjärta ock! Han gick till vattenkaraffinen och vattnade mullen, för att han kom ihåg att en fuchsia behöver ganska mycket vatten. Och då han gjort det satte han sig i vilstolen, men nu slöt han inte sina ögon som till sömn, nej de vilade på fuchsia, och han försökte räkna alla de många blommorna, men han kom av sig, och måste ge tappt, så många blommor hade den!

Då sade han:

— Vad Elisabeth skall bli glad!

Och då han sagt det hörde han att en nyckel stacks i tamburdörren, och steg som gingo där ute. Strax därpå gick dörren upp, och Elisabeth steg in. Samuel sade:

— Ser du vad vi fått, en fuchsia; är den inte vacker.

Elisabeth Lalér lade från sig kassen:

— Av vem?

— Emelie Warelus.

— Var hon här själv?

— Ja det var hon, hon hälsade till dig.

Elisabeth gick ut med sin kapp och hatten. Då hon kom tillbaka, sade hon:

— Naturligtvis bad hon oss inte vara välkomna —. Nej jag kan förstå det. Och varför kommer hon alltid då jag är ute. Jag är naturligtvis inte fin nog för henne.

Då sade Samuel Lalér:

— Men kära Lisa, varför talar du på det där sättet! Emelie Warelus har ju på intet sätt —.

— Nej, naturligtvis inte! Och förrästen skall den där blomman inte stå mitt på bordet, den smutsar ner duken —.

— Det behöver den inte göra, den kan stå i fönstret; där mår den bättre.

— Och är i vägen då man skall vädra. Förresten skall jag säga dig att —

Men Elisabeth Lalér avbröt sitt tal. Och hon gömde ansiktet i sina händer och bör-

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

LIVETS SAGA.

Den lilla balettflickan i Stockholm, som blev engelsk världsdam.

jade gråta. Men det var inga milda tårar. Det var inte de tårar som ta bort sinnets ondska och göra människan till barn på nytt. Och därför sade hon, då han ville trösta henne:

— Låt mig vara!

— Men kära Elisabeth —.

— Tror du inte att jag vet att du inte gifte dig fint nog, då du gifte dig med mig —.

Samuel Lalér reste sig och började gå av och an på golvet. Och då han gått en stund gick han rakt fram till bordet, tog fuchsian, vecklade in den i det tunna, tunna papperet, och gick ut i tamburen. Han tog sin hatt och käpp, öppnade dörren, och gick ut. Och trappan gnisslade och vändades som aldrig förr. Inne hos skomakaren skreko barnen, och nere på gården lekte andra barn pappa och mamma, och handelsbod.

Då han kom ut på gatan tog han av till vänster, följde Norra Långgatan två kvarter, och så tog han av igen, men nu till höger, och in på Rådhusgatan. Han saktade sina steg, och flyttade fuchsian på andra armen. Och han var glad över att dagen var så sen så han slapp möta bekanta. Då man är sorgsen i hjärtat vill man vara ensam! Och Samuel Lalérs hjärta var sorgset. Han kände sig så gammal med ens. Det var som hade livet tagit slut, då intet fanns som gjorde livet vänligt och gott.

Borta vid slutet av Rådhusgatan stodo väldiga träd. Det var björkar och aspar, och de voro så stora, att de helt dolde kyrkan. Men genom grinden såg man några vita kors, och svarta stenar. Och det var dit Samuel Lalér styrde sina steg. Den tunga grinden gnisslade litet då han öppnade den och steg in i skumrasket under träden. Han tog av till vänster, följde stora gången, och höll rak kurs mot östra muren, där familjegravarna lågo, och dit han själv skulle bäras ganska snart.

Och han stannade under en björk som stod intill en blänkande svart sten, med många namn i guld. Det sista namnet var namnet på hans son som varit död så länge, att Samuel Lalér bara trodde att han drömt att han haft en son! Men han ställde sin käpp mot stenen, tog hatten av sig och lade den i gräset bredvid fuchsian. Sedan böjde han knä, och började rycka och riva i torven, och då han fått en bar fläck, grävde han med sina bara händer en grop i mulden. Och i gropen ställde han fuchsian, pressade mulden tätt till krukans så den skulle stå stadigt för blåst och hårt väder.

Nu stod fuchsian alldeles intill den svarta stenen. De röda blommorna voro rödare än nys, de voro så röda att de liknade blod, och gjorde skäl för sitt namn: Kristi blodsdroppar. Samuel Lalér stod med sänkt huvud, käppen i ena handen och omslagspapperet och hatten i den andra. Och medan han stod där skymde det mera och mera. Kvällsvinden kom och vislade varligt i trädens löv. I en asp intill sjöng den sista bofinken, men annars var det tyst som det kan vara bara på en gammal kyrkogård en sommarkväll strax efter det solen gått ner.

Vad Samuel Lalér tänkte är inte så gott att veta. Man vet aldrig vad ett trött och sorgset hjärta tänker. På sin höjd kan man gissa, och kanske han tänkte så här, då han kastade en sista blick på fuchsian: gramskhet och elaka blickar, och Vår Herres blommor som man fått till skänks, gå illa samman!

FÖR MÅNGA ÅR SEDAN TRIPPADE en liten ljushårig flicka på ett par tunna ben vid sin onkels hand omkring inne på Stockholms Tivoli och betraktade med stora, nyfikna ögon de många för ett barn så lockande förlustelser som etablissemanget bjöd på.

Något senare på kvällen då alla de kulörta lyktorna tändes och trädgården liknade ett kapitel ur »Tusen och en natt» satt den lilla flickan gömd i en av dåvarande »Viktoriateaterns» loger och följde med beundrande blickar den Genéiska balettruppens graciösa prestationer.

Den lilla flickan var den numera så berömda balettprimadonnan mrs Adelina Isitt — född Genée — och hennes onkel den på åttioalet så beundrade balettmästaren

Adelina Genée.

Alexander Genée som gästade Stockholm med sin trupp.

Den lilla »Nina» som hon för det mesta kallades var ett litet tyst och inneslutet barn — långt ifrån vacker med sitt lingula hår och bleka ansikte — men i hennes ögon bodde en djup själ, och hennes rörelser voro sällsynt mjuka och graciösa.

Det var just inte med förtjusning hon lärde sig att dansa — hon ville mycket hellre leka på sitt stilla, ljudlösa sätt. Men så småningom väcktes hennes intresse för Therpsichores sköna konst, och hon kände sig både stolt och glad den dagen hon kunde göra sin första felfria kompliment.

I sin onkel Alexander hade hon en både duktig och förstående lärare, vars rutinerade öga genast hade upptäckt fjärlilens brokiga vingar bakom puppans gråa hölje och som med lätt och försiktig hand så småningom avlägsnade den skämmande dräkten.

Adelina åtföljde sin onkel och hans trupp på alla deras resor till utlandet och en vacker dag gled hon själv som en liten blek och skälvande månstråle in på scenen med

sitt lilla ansikte förskräckt tittande fram ur balettkjolens vita moln av tyll — medan de små starka och dock så smidiga fötterna utförde dansens många olika figurer med en säkerhet som rörde den blivande stjärnan.

Åren gingo.

En vacker dag dansade Adelina Genée som premiärdansös in på Londons Empireteater — och mottogs med stormande jubel av den annars så stela Londonpubliken.

Väl var hon till sitt yttre ännu liten och späd — men hennes konst var desto större och mera strålande, understödd av en livlig och talande mimik. Den lilla gråa puppan hade förvandlats till en brokig fjärlil som på lätta lekande vingar flög direkt in i hjärtat på den stora, britiska nationen.

Med energi och järnflit arbetade hon vidare på sin utveckling tills hon så småningom nådde fram till att bli en kapacitet på sitt område — en av danskonstens största — vars namn med ära flög över hela världen.

Själv kände hon sig gladast över sin konst, då hon på sin stora världsturné reste från stad till stad, från land till land och från världsdel till världsdel och överallt mottogs med beundran och sympati — men allra gladast kände hon sig dock den aftonen då hon åter stod på sin gamla scen och märkte hur fast hon hade vuxit sig in i engelsmännens hjärtan. — — —

Äntligen kom så den dagen då bäraren av ett av Englands finaste namn korade henne till sin brud — då en hertig stod som inbjudare till hennes bröllop och hon själv som en kär och välsedd gäst umgicks vid det engelska hovet — då nådde hennes lycka sin kulminationspunkt — det lilla, bleka balettbarnet hade blivit en lysande fé i livets strålande sagoland — — —

Men trots sina lysande förhållanden, sin medgång och sin världsberömmelse, förblev Adelina Genée i hjärtat dock lika enkel och flärdfri som under sin mera obemärkta tillvaro — och då kriget bröt ut offrade hon utan betänkande sin tid, sin konst och en stor del av sin förmögenhet på de sjuka och sårade och hon blev i ordets rätta betydelse en barmhärtig ängel som med frikostig hand delade med sig av allt sitt överflöd.

För några dagar sedan satt hon mitt emot mig i sitt eleganta rum på hotellet — fin, graciös och charmerande — en världsdam ända ut i fingerspetsarna.

Så började hon att tala — — —

Vips — borta var världsdamen och den stora lysande stjärnan — barndomsminnena blevo hämtade fram ur minnets dammiga gömmor — det ljusa barnaleendet kom och försvann på divans rörliga ansikte och rösten blev så mild och varm. Försvunna voro alla de mellanliggande åren — hon var återigen den lilla Nina — med de korta kjolarna och de tunna benen som vid onkels hand fördjupade sig i tivoli-parkens många härligheter — den lilla balettflickan vars stora barnahjärta livets obegripligt strålande saga icke har förmått att förstöra eller förgifta så mycket som en bit.

TORA RANDAL.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

IDUNNS FÖLJETONG

TROTS ALLT

ROMAN AV JOHN GALSWORTHY. AUKTORISERAD ÖVERSÄTTNING
AV ELLEN RYDELIUS.

(Forts.)

ANDRA DELEN.

I.

När en ung flicka första gången sitter mitt framför den man, hon gift sig med, vad tänker hon då på? Inte på de upplevelser och sinnesrörelser, som vänta henne. De äro alltför överväldigande, hon vill undvika dem så länge hon kan. Gyp tänkte på sin resdräkt, som var av champinjonfärgad sammet. Få kvinnor av hennes klass vigas utan »krims-krams», som Winton hade kallat det. Få kvinnor sitta i ett hörn av sin abonnerade första-klass kupé utan att ha den upplivande känslan, att ha varit världens absoluta medelpunkt under några smickrande timmar, — utan att ha minnen från sina vänners uppträdande, yttranden och utseende att prata om med sin man och därigenom hålla tankarna borta. Vad Gyp beträffar, så var hennes dräkt, som hon i dag bar för första gången, Bettys nedslagenhet och vigselförrettarens och notariens ansikten, blanka och uttryckslösa som cylinderhattar, nästan allt vad hon hade att förströ sig med. Hon kastade en förstulen blick på sin man, som satt mitt emot henne, klädd i blå sergekostym. Hennes man! Mrs Gustav Fiorsen! Nej! Andra människor kunde kalla henne så, men inför sig själv var hon Ghita Winton, Ghita Fiorsen skulle aldrig låta riktigt bra. Och utan att medge för sig själv att hon var rädd för att möta hans ögon, satt hon och såg ut genom fönstret. Det var en gråmulen, ruskig, dyster dag, den hade ingen värme, ingen sol, ingen musik — Thames var grå som bly, pilarna utmed stränderna sågo övergivna ut.

Plötsligt kände hon hans hand läggas över sina. Hon hade inte sett hans ansikte sådant förut — jo, en eller två gånger, när han spelade — det lyste en själ genom det. Hon kände sig plötsligt trygg. Om det ville fortfa så, då! — Hans hand stannade kvar på hennes knä, ansiktet förändrades en smula, själen tycktes gripas av oro, blekna bort, läpparna blevo fylligare. Han flyttade sig över på andra sidan och satte sig bredvid henne. Hon började ögonblickligen tala om deras hem, om var de skulle placera en del saker — presenter och sådant. Även han talade om det nya hemmet, men då och då kastade han en blick ut i korridoren och mumlade något. Det var angenämt att känna, att tanken på henne behärskade honom allt igenom, men hon nästan darrade av glädje över den där korridoren. Livet är barmhärtigt sammansatt av småsaker! Och Gyp var alltid i stånd att leva i ögonblicket. Under de timmar, som de hittills hade tillbragt tillsammans, hade han liknat en

uthungrad människa, som då och då brådskande kastade i sig hastiga måltider, nu, då han hade erövrat henne på allvar, var han alltigenom en annan varelse — han var som en pojke, som skolkar från skolan, och han narrade henne att skratta nästan hela tiden.

Så tog han ner sin övningsfiol, lade sordinen på den och spelade medan han såg på henne över sin axel med ett lustigt leende. Hon kände sig lycklig och mycket varmare om hjärtat nu. Och då hans ansikte var bortvänt, betraktade hon honom. Han såg så mycket bättre ut nu än på den tiden, då han haft de där små polissonerna. En dag hade hon rört vid en av dem och sagt: »Ack om bara de där vingarna kunde flyga!» Morgonen därpå hade de flugit. Hans ansikte var inte sådant, att man lätt vänjer sig vid det, hon hade ännu inte vant sig vid det, lika litet som hon hade vant sig vid hans smekningar. När det blev mörkt och han ville dra ner jalousierna, grep hon tag i hans rockärm och sade:

»Nej, nej — då förstår folk, att vi är på bröllopsresa!»

»Ja, min Gyp — är vi inte det kanske?»

Men han lydde. Men allt eftersom timmarna skredo fram, tycktes hans ögon aldrig vilja lämna henne i fred.

Vid Torquay var himlen klar och full av stjärnor, vinden förde med sig fläktar av havsluft in i droskan, ljus blinkade långt ute på en udde, och i den lilla hamnen, vars vatten var alldeles mörkblått, flöto många små båtar omkring som tama fåglar. Han hade lagt armen omkring henne, och hon kunde känna hur hans hand vilade på hennes hjärta. Hon var tacksam för att han höll sig så stilla. När droskan hade stannat och de gingo in i hotellets vestibul, viskade hon:

»Vi får inte låta dem märka något!»

Alltjämt lyckligtvis småsaker! De besågo de tre rummen, fingo bagaget fördelat mellan toalettrummet och sovrummet, packade upp, hon undrade vilken klänning hon skulle ta på sig till middagen, avbröt sig för att se ut över de mörka klipporna och havet, där månen just gick upp, undrade om hon vågade låsa dörren, medan hon klädde på sig men kom till den slutsatsen, att det skulle vara barnsligt. Så klädde hon sig raskt, spratt förskräckt till, när hon plötsligt fann, att han stod där, tätt bakom henne, och började häkta ihop hennes klänning. De där fingrarna voro allt för skickliga! Det var första gången hon tänkte på hans förflutna med ett slags sårad stolthet och finkänslighet. När han hade slutat, snurrade han henne runt, höll henne ett stycke ifrån sig, såg på henne

från huvud till fot och sade med dämpad röst:

»Min!»

Hennes hjärta började klappa hastigt, men plötsligt skrattade han, smög sin arm kring hennes midja och dansade runt kring rummet med henne två gånger. Sedan lät han henne gå helt värdigt framför sig ned för trapporna och sade:

»De skola ingenting märka, Gyp! Å, de skola ingenting märka! Vi äro gamla, gifta människor, som äro utledsna på varandra — mycket utledsna!»

Vid middagen roade det honom till en början — och även henne en smula — att fortsätta att spela denna likgiltighetsfars. Men gång på gång vände han sig om och stirrade på någon oförarglig gäst, som började fatta intresse för dem, med ett sådant vilt och ohöljt förakt, att Gyp blev förskräckt, då skrattade han. När hon hade druckit litet vin och han hade druckit tämligen mycket, blev det slut med likgiltighetsfarsen. Han talade nu överdrivet hastigt, han gav uppussarna skämtsamma öknamn och härmade människorna omkring dem — lyckliga infall, som kommo henne att småle men på samma gång att darra en smula av oro för att man skulle höra eller observera dem. Deras huvuden lutade sig tätt emot varandra över det lilla bordet.

Efter middagen gingo de ut i kaféet. Kaffet serverades, och han ville att hon skulle göra honom sällskap och röka. Hon hade aldrig förut rökt på en offentlig lokal. Men det såg stelt och »mamsellaktigt» ut att vägra — hon måste nu göra som man gjorde i hans värld. Och för övrigt var detta en ny liten småsak, hon behövde sådana småsaker, behövde dem hela tiden. Hon drog åt sidan fönstergardinen, och de stodo där sida vid sida. Havet låg djupblått under klara stjärnor, och månen lyste genom en sönderbläst tall ute på en liten udde. Fastän hon själv var fem fot och sex tum, när hon hade skor på sig, räckte hon honom endast till munnen. Han suckade och sade: »En härlig natt, Gyp!» Och plötsligt slog det henne, att hon inte visste något om det som rörde sig inom honom, och ändå var han hennes herre och man. »Herre och man!» — ett löjligt uttryck; det var inte vackert! Hon kände sig som ett barn, som öppnar dörren in till ett mörkt rum, hon grep tag i hans arm och sade:

»Titta, där är en segelbåt! Vad gör den där ute så sent på kvällen?» En ny liten småsak! Det dugde med vilken småsak som helst!

Strax därefter sade han:

VÄGGLÖSSutrotas med **Cyanvätegas**.

Riks. 237 10.

Allm. Söder 335 52.

KACKERLACKORutrotas med **Kackerin**.

Begär prospekt och intyg. Sveriges största firma inom branschen är

DESINFEKTIONS AKTIEBOLAGET HYGIEN

BRÄNNKYRKAGATAN 3 - STOCKHOLM.

RÄTTORutrotas med **Rattoxin**.

Telegramadress:

DESINFEKTION.

»Följ med mig upp! Jag vill spela för dig!»

Upp i deras salong stod ett piano men det var ostämt, i morgon måste de styra om att de fingo ett annat. I morgon! Brasan var het och han tog av sig rocken, innan han började spela. I ena skjortärmen var det en reva. Hon tänkte med ett slags triumf: »Jag ska laga den!» Det var någonting bestämt, praktiskt — en liten småsak. Det stod liljor i rummet, som ut-sände en stark, ljuv doft. Han bar fram dem till henne för att hon skulle lukta på dem, och medan hon gjorde det, lutade han sig plötsligt ner och kysste hennes hals. Hon slöt ögonen med en darning. Han bar genast bort blommorna igen, och när hon åter öppnade ögonen, stod han med fiolen under hakan. Han spelade en hel timme, och Gyp låg bakåtlutad i sin crêmfärgade dräkt och hörde på. Hon var trött, men inte sömning. Det skulle ha varit skönt om hon känt sig sömning. Vid mungipan syntes det lilla sorgsna vecket eller gropen, ögonen voro djupa och mörka — hon var som ett bedrövat barn. Hans blick lämnade aldrig hennes ansikte, han spelade och spelade, och hans eget nyckfulla ansikte blev mulet. Till slut lade han fiolen ifrån sig och sade:

»Gå och lägg dig nu, Gyp, du är trött.»

Hon steg lydigt upp och gick in i sovrummet. Med en kväljande känsla i hjärtat och så nära brasan hon kunde komma klädde hon av sig med förtvivlad fart och gick till sängs. Hon tyckte, att hon låg där en hel evighet, skälvande i sitt tunna nattlinne mellan de kalla lakanen, med ögonen inte fullt slutna, stirrande på det fladdrande skenet från brasan. Hon tänkte inte — kunde inte tänka; hon endast låg där, orörligare än en död. Dörren knarrade. Hon slöt ögonen. Hade hon något hjärta alls? Hon tyckte, att det inte slog längre. Så låg hon, med ögonen slutna, tills hon inte längre kunde uthärda det. I skenet från brasan såg hon, att han låg hopsjunken vid fotändan av sängen; hon kunde tydligt se hans ansikte — det liknade ett ansikte — ett ansikte — var hade hon sett det? Å, jo! — det var en tavla — en bild av en vild man, som låg hopkrupen vid Iphigenias fötter — så ödmjuk, så hungrande — så försjunken i betraktande. Hon lät höra en liten kvävd snyftning och sträckte ut handen emot honom.

II.

Gyp var för stolt för att bara ge någonting till hälften. Och under denna första tid gav hon Fiorsen allt utom — sitt hjärta. Hon önskade allvarligt, att hon kunnat ge honom även detta, men hjärtan kunna endast ge sig själva. Om den vilde mannen i honom som blev rusig av skönhetens makt, icke i så hög grad hade undanträngt den intellektuelle mannen, skulle hennes hjärta kanske ha följt med hennes läppar och hennes övriga varelse. Han kände, att han inte vann hennes hjärta, och detta förmådde honom att med sin obändiga natur och sin manliga envishet gå till väga på ett fullkomligt bakvänt sätt, i det han försökte erövra henne genom sinnetas makt och ej genom själens.

Likväl var hon inte olycklig — man kan inte säga, att hon var olycklig, om man undantar ett slags känsla av förtvivlan ibland, liksom om hon hade försökt

gripa och hålla kvar något, som alltjämt gled undan. Hon var glad över att hon beredde honom njutning. Hon ryggade ej tillbaka — sådan var männens natur. Men hon hade alltid en känsla av, att hon inte kom honom nära. När han spelade för henne med det själfulla uttrycket i sitt ansikte hade hon den känslan: »Nu skall jag säkert komma honom nära!» Men det själfulla uttrycket försvann, hur hon skulle hålla kvar det, visste hon ej, och när det försvann, då försvann även hennes hopp.

Deras lilla våning låg allra längst bort i hotellet, så att han kunde få spela så mycket han önskade. Medan han övade sig om morgnarna, brukade hon gå ut i trädgården, som med klippiga terrasser sluttade ner mot havet. Där satt hon, insvept i pälsverk, med en bok i handen. Snart kände hon till varenda murgröna och varje blomma, som höll på att spricka ut — aubretia och vildlagern, en liten vit blomma, som hon inte visste namnet på, och en stjärnvintergröna. Luften var ofta mild; fåglarna sjöngo redan och hade brått med att fira bröllop, och åtminstone två gånger trängde våren in i hennes hjärta — denna underbara känsla, då man med hela sin varelse förnimmer, hur nytt liv förbereder sig i jorden och i luften — denna känsla, som bara kommer innan våren ännu är här, och då man lider och njuter på samma gång. Havsmåsar kommo ofta flygande ovanför henne; de sträckte ner sina glupska näbbar och stötte fram skrik, som liknade en kattunges jamande.

Härute hade hon den känslan, att hon inte tillhörde honom — att hon var ett med allt. Hon anade inte, hur oerhört hon hade växt under dessa få dagar, hur de djupa bastonerna redan börjat komma in i hennes livs ljusa musik. Hennes samliv med Fiorsen höll på att öppna hennes ögon för mycket utom den blotta kändomen om »mannens natur». Med sin kanhända ödesdigra receptivitet började hon redan insupa atmosfären i hans livs-åskådning. Han gjorde alltid uppror och ville ej erkänna saker och ting, därför att andra väntade det av honom; men i likhet med de flesta utövande konstnärer var han ingen logiker, utan en man, som rent intensivt spjånade mot udden. Han kunde bli utom sig av förtjusning över en solnedgång, en doft, en melodi, en ny smekning, han kunde få ett anfall av medlidande med en tiggare eller en blind, ett anfall av aversion mot en man med stora fötter eller lång näsa, gripas av hat mot en kvinna med platt barm eller med ett skenheligt uttryck i ansiktet. Han kunde rusa iväg i full fart när han var ute och promenerade, eller gå och driva oändligt långsamt, han kunde sjunga och skratta och narra även henne att skratta sig nästan sjuk, och en halvtimme senare kunde han sitta och liksom stirra ner i en djup och mörk håla, med ett slags tungt grubbel över hela sin varelse. Omärkligt började hon deltaga i detta djupa tömmande av sensationer, men alltid måttfullt och kritiskt, utan att någonsin förlora känslan för andra människors sätt att reagera.

Under sina kärleksutbrott undvek han att spänna hennes nerver till det yttersta just därigenom att han alltid fick henne att känna sin glädje över hennes skönhet. Även det ständiga medvetandet, att hon

icke tillhörde de korrekta och respektabla, som hon försökt förklara för fadern, kom henne att envist kämpa emot all indignation. Men i andra avseenden gjorde han henne verkligen indignerad. Hon kunde inte vänja sig vid hans ytterliga likgiltighet för andra människors känslor, vid det grymma förakt, med vilket han betraktade dem, som irriterade hans nerver, och gjorde halvhöga anmärkningar mot dem, precis som han hade kritiserat hennes egen far, då han och greve Rosek gingo förbi dem vid Schillerstatyn. Hon ryggade märkbar tillbaka vid dessa anmärkningar, fast de ibland voro så oerhört lustiga, att hon måste skratta och känna sig förfärligt skyldig strax efteråt. Hon märkte, att han blev sårad, då hon ryggade tillbaka, det tycktes egga upp honom att gå på ännu värre. Men hon kunde icke hjälpa det. En gång steg hon upp och gick sin väg. Han följde efter henne, satte sig på golvet vid hennes knän och slängde sitt huvud som en stor katt under hennes hand.

— Förlåt mig, min Gyp, — men de äro så gemena. Jag kunde inte låta bli? Säg mig nu — vem kunde låta bli utom min Gyp? — Och så måste hon förlåta honom. Men en kväll, då han varit verkligen upprörande under middagen, svarade hon:

— Nej, jag kan inte förlåta dig. Det är du som är gemen, du var gemen mot dem!

Han sprang upp med ett moln av ursinne över sitt ansikte och gick ut ur rummet. Det var första gången som han givit vika för vrede i hennes sällskap. Gyp satt vid brasan helt förvirrad, huvudsakligen emedan hon inte var riktigt ledsen över att ha sårat honom. Säkert borde hon ha känt sig olycklig över detta!

Men när han icke kommit tillbaka vid tio-tiden, började hon bli allvarligt ängslig. Hon hade sagt något förfärligt! Och ändå kunde hon i sitt hjärta icke taga tillbaka sitt omdöme. Han hade verkligen varit gemen. Hon skulle gärna ha velat lugna sig genom att spela, men det var för sent att störa folk, och hon gick fram till fönstret och såg ut över havet, medan hon kände sig förkrossad och förvirrad. Detta var första gången som hon givit fria tyglar åt sin antipati emot vad Winton skulle ha kallat hans »flaxighet.» Om han varit engelsman, skulle hon aldrig ha känt sig dragen till en person, som så kunde trampa på andra människors känslor. Vad var det då, som hade fångslat henne? Det egendomliga och vilda hos honom, den magnetiska kraften i hans person, hans musik! — Ingenting kunde förstöra detta hos honom. Det sugande, svallande och suckande i hans spel var liksom havet därute, som mörkt och brännkantat slog mot klipporna, eller havet klargrönt i dagsljus med vita måsar svävande ovanför, eller havet med dessa slingrande stigar, som härleda från vandrande strömmar, det sluga, leende, tysta havet, som håller sin omätliga oro i tygeln, medan det väntar att svalla och brusa igen. Det var detta som hon velat ha av honom — icke hans omfamningar, icke ens hans dyrkan, hans kvickhet eller hans besynnerliga, smidiga behagfullhet, med en anstrykning av kattaktighet. Nej, bara detta i hans själ, som gled genom hans fingrar ut i luften och slet i hennes själ.

(Forts.)

Vid **Kraftnedsättning efter sjukdom** är järnmedicinen Idozan det bäst stärkande och aptitgivande medel. **Snabb och överraskande verkan.** Intages lätt av såväl barn som äldre. Genom Idozans 5-dubbla järnhalt jämfört med andra dyl. prep. är detta preparat **avsevärt billigare än andra järnlösningar.** Rådfråga läkare. Fås på alla apotek.

IDOZAN

skadar ej tänderna.

EN KURS I BARNAVÅRD

FÖR IDUN AV DR ARTHUR FÜRSTENBERG

(Forts.)

SÅ SMÅNINGOM KOM MAN EMEL-
lertid till klarhet därom, att det icke
var alldeles oskyldigt att ständigt giva
barnen steriliserad föda, en uppfattning
som genom den s. k. vitaminforskning-
en fått sin naturliga förklaring. Man bör-
jade därför att sträva till det målet att
söka skaffa de artificiellt uppfödda barnen
en mjölk, som utan sterilisering var så
bakteriefri som möjligt. Därvid var man
inne på strävandet för förbättrad mjölk-
hygien och allt vad det innebar: djurens
noggranna undersökning, övervakningen av
ladugårdspersonalens hälsotillstånd, bägge-
dera huvudsakligen med avseende på tu-
berkulos, ladugårdens hygien, mjölkningens
renliga skötsel och mjölkens behandling så-
väl straxt efter mjölkningen som ock un-
der distributionen till konsumenterna. Den
mjölk, som distribueras från ladugårdar, där
dylik mjölk produceras, går under namn
av kontrollerad barnmjölk och är relativt
bakteriefri men också avsevärt dyrare än
annan mjölk.

Getmjölk och åsnemjölk.

Jag har i det ovanstående, som lätt in-
ses, endast talat om komjök, men man
kan ju tänka sig, att det kan bli fråga
om att uppföda barnen med mjölk även
från andra djurslag, såsom getter och åsnor.
Det gives också ivriga förespråkare för så-
väl getmjölk som åsnemjölk, men det tor-
de icke vara svårt att visa, att dylik mjölk
aldrig kan bli den normala mjölken för
stora flertalet arti-
ficiellt uppfödda
barn. Getmjölken,
som mindre ofta
innehåller tuberkel-
baciller än komjöl-
ken, avsevärt nat-
urligtvis i långt
mindre mängd än
komjölken, varför
det skulle behövas
en mycket större
mängd getter än
kor för att få den
behövliga mæng-
den mjölk, vilket
ju är ett absolut
hinder för get-
aveln, då männi-
skan i övrigt ej har
samma nytta av
geten som av kon.
Vad åsnan beträff-
ar, så liknar ås-
nans mjölk mycket
kvinnans i kemiskt
hänseende, särskilt
med avseende på
äggvitethalten, men
detta förhållande
spelar icke så stor
roll, att det vore
lämpligt uppföda
den massa åsnor,
som skulle behö-
vas, om alla konst-

gjort uppfödda barn skulle erhålla åsne-
mjölk. Detta särskilt när man tager i be-
traktande den lilla nytta, vi i övrigt skulle
hava av åsnan.

Det blir därför nog även för framtiden
till kon, människan får hålla sig, när hon
skall hava föda till de konstgjort uppfö-
dda, och det blir därför komjök, som avses,
när det talas om barnmjölk och dess be-
handling.

Hygieniska föreskrifter rörande komjölken.

Skall man nu uppföda sitt barn med
komjök, gäller det således först att se till,
att man får så god mjölk som möjligt.
För dem, som bo i de stora städerna, stäl-
ler detta sig tämligen lätt, då tillgången
där på kontrollerad barnmjölk är ganska
god, men för dem, som bo på landet eller
i mindre samhällen, gäller det att trots
svårigheterna söka komma i besittning av
så god och så ren mjölk som möjligt. Med
god mjölk menar man en fet mjölk, eller
med andra ord, en mjölk som håller en
fetthalt av minst 3 %. Med ren mjölk menar
man en mjölk, som icke är i högre
grad förorenad eller bemängd med bakte-
rier.

Men för att få en sådan mjölk, gäller
det, icke endast att anskaffa en mjölk,
som vid mjölkningstillfället är god och ren
utan det gäller därjämte, att mjölken icke
under förvaringen och transporten till kon-
sumenten bliver förorenad. Skall man an-
skaffa mjölk till sitt späda barn, bör man

således se till, att mjölken härstammar från
av veterinär undersökta och väl nutrierade
djur, som vistas i en snygg ladugård. Be-
gagnas vid mjölkningen rena hinkar och
iakttagas mjölkerskan något så när renlig-
hetens fordringar, torde man då kunna an-
taga, att den erhållna mjölken är både god
och ren. I ladugården är luften alltid trots
även den noggrannaste renhållning syn-
nerligen rikligt bemängd med damm, var-
för mjölken genast efter mjölkningen bör
komma ut ur ladugården. Men därmed är
mjölkens skötsel ingalunda slut. De i mjöl-
ken under och efter mjölkningen inkomna
bakterierna ökas i antal med svindlande fart,
om mjölken icke snart avkyles till ett grad-
tal, som omöjliggör bakteriernas vidare ök-
ning i mängd. Mjölken har nämligen efter
mjölkningen en temperatur, som motsva-
rar kons kroppstemperatur och som är den
bästa möjliga för bakteriernas tillökning
i mängd. Ett hastigt nedbringande av mjöl-
kens temperatur till ett gradtal under 10°
över nollpunkten och mjölkens förvaring
i täckt kärl äro således viktiga betingelser
för att mjölken skall kunna hålla sig frisk.
Ävenledes är det viktigt, att mjölken un-
der transporten till konsumenten och se-
dan den kommit denne till handa före
tillredningen hela tiden hålles vid låg tem-
peratur.

Risken för tuberkelbaciller i ladugården.

Behandlas mjölkfrågan på det sätt, att
man söker övertyga sig om djurens goda
hälsa, mjölkningens snygga tillvägagångs-
sätt och mjölkens
snara avkylning,
torde man ej behö-
va oro sig över,
om djuren icke äro
undersökta med tu-
berkulin, vilket på
konstspråket heter,
att de icke reage-
ra för tuberkulos.

Tuberkelbaciller
inomma nämligen
i mjölken dels från
juvret, om detta är
angripet av tuber-
kulos, dels från
kornas hosta, om
deras lungor äro
angripna och dels
från ladugårdsfol-
ket, om detta är
behäftat med sam-
ma sjukdom. Men
tuberkulos i juvret
är lätt att iakttaga,
om djuren eller la-
dugårdspersonalen
hosta likaså, var-
för man med lätt-
het kan övertyga
sig om huruvida
fara för tuberkulos
föreligger eller ej.

Om vi nu anta-
ga, att det lyckats

(Forts. sid. 873.)

Vid ärkestiftets riksmöte i Gävle voro flera utländska prästmän närvarande och höllo föredrag. 1 ärkebiskop Söderblom, 2 dr Mireu, Newyork, 3 dr Ramsay, London, 4 pastor Kempff, Berlin, 5 domprosten Stave, Uppsala, 6 professor Böhl, Holland, 7 lärare Hoas, Gammal Svenskby. (Foto G. Reimers).

Ett försök övertygar Eder

om att marknadens
bästa tvättmedel är

KRISTALLIN

från **OLJEFABRIKS A.-B. UNION - MALMÖ**

MANNEN FRÅN SKOGEN. Av BO BERGMAN

I.

Den våta skogen droppar
sin tunga melodi.
I stora svarta troppar
dra skyarna förbi.

Och blicken, trött att spana,
och tanken, trött att gå,
som i ett blint Nirvana
försjunka i det grå.

Och vägar finns det inga
och knappt ett livets ting.
Blott fladdermössen svinga
som onda andar kring.

Ha trollen dräpt vart minne?
Är skogen utan slut?
Det går en man härinne
som aldrig hittar ut.

II.

Det gick en man därinne
i trollens gråa skog,
och över syn och sinne
en slocknad himmel drog.

Och lång och led var färden.
Hur kom han loss till sist?
Det vårades i världen.
Det spelade på kvist.

Och mannen, trött att önska,
såg mellan ris och lav
det torra trädet grönska
som fordom Arons stav.

Då bröt han ut ur skogen
och fann sig ännu stark
och satte hand till plojen
och slet och röjde mark

och gick de jämna stegen
och sådde där han plöjt.

En vacker dag stod tegen
och susade förnöjt.

Det skrämmande från snåren,
där mörka makter bo,
försvann till sist med åren
i slättens ljusa ro.

Allt blev så stort att äga
och enkelt på en gång.
Det bröd han kunde väga
i handen var en sång

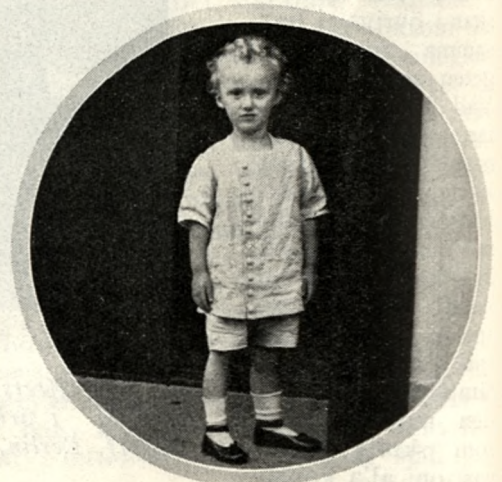
till solen, marken, mödan,
till allting i förbund
som skänkte kroppen födan
och gjorde själen sund.

Nu är han gammal vorden,
men han är livets vän,
och när han läggs i jorden,
så lever jorden än.

Silverbröllopet på Fridhem.

Under storartade hyllningar firade prins Carl och prinsessan Ingeborg sitt silverbröllop den 27 aug. Överst t. v.: en trevlig ögonblicksbild av silverbrudparet. T. h. silverbrudparet med gäster utanför Fridhem. Nederst t. v. Fridhem. T. h. den yngste i sällskapet, prinsessan Margarethas älskade son, lille prins Georg. (Foto G. Lidberg, Norrköping).

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högsta kvalitet

Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

E N P A R I S - K R Ö N I K A

OM APACHER OCH APACHEDIKTARE. AV TAGE AURELL.

Ett Montmartre-par, tecknat av en ung fransk artist av rysk börd, Claire Fargue.

Paris i augusti.

APACHEN ÄR DÖD.

— Vad man hittills, eller rättare till slutet av den epok, för vilken året 1914 satte punkt, vad man då förstod under begreppet paris-apache, det finns icke längre. Apachen har lika litet som någon annan kommit oförändrad tillbaka från skyttegravarna.

Låt oss till en jämförelse än en gång draga den redan gamla läxan om de fem blodsårens inverkan på soldaten-mannen i allmänhet, han, som kom från hederlig, borgerlig näring och som skulle dit återvända. I otaliga för att ej säga alla fall såg han sig nödsakad att på ett eller annat sätt ändra om sitt liv. Där han ej tvingades att byta yrke, att lägga sin tillvaro på en annan ekonomisk bog än tillförne, där fanns det ändock en mängd mer eller mindre synliga ting som visade honom, att hans situation i samhället från och med vapenvilan ej var densamma. Han såg till exempel att hustrun, som kom tillbaka från sin tjänst i verkstäder, granatmagasin eller sjukhus, i tankar och känslor undergått en förvandling så fullständig att ingen feminism i världen drömt om ett slikt resultat på så kort tid. Vidare ställde honom dyrtiden inför en hop alldeles nya problem, politiken sköljde i en jätteväg in över hans intressesfär. Den franske arbetaren, den franske bonden ägde före kriget, alla revolutioner till trots, ett tämligen rudimentärt och i varje fall starkt avgränsat politiskt intresse — »internationalen» existerade som verklighet blott för ett fåtal. Nu stod han med ett slag mitt uppe i en våldsamt partikampanj, freden, dess frågor och resultat fyllde hans dagar med idel nyheter. Han hade själv deltagit i något som på det livligaste sysselsatte all mänskligheten — kriget — och enständigt predikade hans tidning att det berodde på honom om och hur den stora drabbningens erfarenheter skulle utnyttjas...

Vad denna på sidan gående betraktel-

För åtminstone alla Paristurister har begreppet »apache» brukat omvärvas av ett slags romantisk gloria. En korrespondent till Idun påvisar här i en rask och livlig skildring, hur den nya tiden, som kommit efter kriget, berövat även apachen all falsk romantik och visat honom som vad han är: en eländig människospilla i storstadens mörkaste kvarter. Samtidigt — berättar förf. vidare — har skönlitteraturen börjat behandla apachen utan all försköning, kanske för att så bidra till att man börjar rensa upp i de storstadens mörka vrår, där han har sitt tillhåll.

se har att göra med apachen? Ja, bland annat talar den en del om, hur trångt det blev om plats i fredens nya Paris,

»Tredjeklass, fattigdom och utförsväg» — apache-livets tristess får tecknaren, Claire Fargue, fram i denna Montmartrebild.

trångt därför att så mycket nytt pockade på utrymme. Och i denna omvälvning, som säkert gått på djupet och över vars konsekvenser det ännu är för tidigt att bereda sig en allsidig uppfattning, där hittade ej heller apachen igen sin gamla miljö. Hans älsklingsbarer, som varit hans stamtillhåll och hans hem, hade vulgariserats av amerikanska soldatkamrater, »le patron» hade i nio fall av tio glömt vad han förr nästan trodde vara sin plikt mot en obligatorisk skara mystiska lättningar, glömt för att i stället tjäna pengar på den nya invasion, som dag och natt yrade på Montmartre. Och för att blott ytligt skissera apachemetamorfosen, vad det nu berodde på — vanan vid poiluuniformen och dess »klädes-disciplin», amerikansk civilelegans på boulevarderna och därmed ändrade smakinstink-

ter hos könet — alltnog, apachens gamla mundering, vars krona var »la casquette», apacheflickans lätt och kokett frygiska utrustning äro numera totalt försvunna. Ser man, med långa mellanrum, ett och annat spår av den flydda typen, så tillkännage de blott att vederbörande äro nybörjare, ointroducerade, som i morgon skola ha fått upp ögonen för att de verka »ridicules» och snabbt iföra sig den mindre romantiska men korrekta skrud, som hädanefter också är bovens.

Den innevarande tiden har liten eller ingen användning för romantik — och den har ej varit givmindare mot apacherna än mot andra. Det var en gång — och att det är en saga ändrar ingenting i idyllens fågring — då apachen till alla sina skurkstreck, alla sina ingrepp i en dåligt skyddad nästas säkerhet till liv och ägodelar också lade en viss fond av ridderlighet. Apachen hade sitt kompani av »fattiga stackare», som spisade smulorna från sin mästars bord, han välvde i sitt huvud planer på samhällets omstörtande, han hade dem som intygade att han, låt vare en smula jesuitiskt, arbetade för en bättre rimlig ordning bland människorna. I dag tror ingen, allra minst han själv, på dessa legender. Gamla fattiga tidningsförsäljare, urspårade och tröttkörde Crainquebillar rosa aldrig Montmartreapachens barmhärtighet, och var man än vill söka tvättakta, idealinspirerade anarkister, bland apacherna blir skörden noll. Vad Montmartre har av »hål», av obskyra rendez-vous'er, av i polisens annaler upptecknade vinkrogar och nattlokaler, där är den en eller flere gånger straffade dagdrivare, som går under namnet apache, alltjämt en trogen klient. Men utan undantag i ärenden, som ha oändligt föga gemensamt med romantik — att hitta kamrater eller hantlangare till en inbrottsstöld, förhöra sig om var en ficktjuv lämpligast bör hålla till denna vecka, diskutera möj-

En Montmartre-typ ur ett Gavarni-album, en teckning alltså i litet äldre stil och av gladdare hållning.

Vid trötthet, sömnlöshet och allehanda kraftnedsättningar är bästa hjälpmedlet en **Sanokapsel** dagligen. Bekvämast, angenämast och billigast medel för ernående av nerv- och muskelkraft, levnadsmod och arbetslust. Finnes å alla apotek och kemikalieaffärer.

ligheterna för och önskvärdheten av ett visst polismord, preparera en orgie till senaste kapets ära...

Ett illa klingande eko från den »temps perdu», som trodde på apachens negativa samhällsnyttighet, förnams för någon vecka sedan inför Seine-dömdstolen. Ett band förbrytare hade fångslats efter att ha begått en lika grym som djärv attack mot ett tåg, där de omsorgsfullt plundrat varenda resande i tre sovvagnar. Med bovarnas revolverar för ögonen hade ingen av de ur sin sömn uppväckta och därefter bestulna passagerarna vågat fram med ett knyst. Slutligen stötte tjuvarna på en gumma. Hon bad för sitt liv och sina pengar — hon hade ej mera än fem francs och dem måste hon ha vid framkomsten.

— Tar ni dem, så skriker jag! Varvid bandets chef ordonnerade:

— Skjut gumskrället!

Mordet verkställdes omedelbart och fem-francs'en rycktes ur den döda gummans fingrar.

Inför rätta försökte ligans ledare icke förty ett slags fräckt och kallblodigt försvarstal:

— Jag är son till en anarkist! Vår handling är bara en första varning till bourgeoisin...!

— Och den stackars gummans liv och enda sedel voro absolut nödvändiga i denna varning? anmärkte domaren.

Ärevördiga franska akademien slog här-omsistens alla tänkbara rekord i fråga om fördomsfrihet, en egenskap, som man icke väntade från det hållet i saknad av alla belägg för att den funnits där tidigare. Allra minst en fördomsfrihet i så överraskande gränslös grad. Sitt stora litterära pris har den förärat den unge författaren Francis Carco. Samma akademi, som av anständighetshänsyn vägrade ta en någon som helst befattning med till exempel Emile Zola, prisbelönar nu en roman-skrivare, som utan tillstymmelse till skrupler eller behov av förskönande utsmyckning samlat upp storstadens nattliv, laster och ljusskygga brottslighet i sina böcker. Icke så att först, att Carcos talang ej är till-

räcklig för ett romanpris, men att Paul Bourget och Maurice Barrès enligt hör-sägen personligt lagt sig i selen för denna utmärkelse, det ådagalägger att icke ens hos de fyrtio odödliga är sig världen alldeles lik. Egentligen går det utanför denna krönikas linjer när det här påpekas att akademien ändock, som det ofta händer med akademier, bommat en smula i sitt val när den till objekt för sin väl-signelse tagit Carcos sista och minst lyckade roman, »L'homme traqué». Den roman, där han visar sig som minst originell, där han blandat bort sitt personliga sätt att se och skildra i en dåligt hop-hållen detektivintrig. Och när välvilliga sjä-lar i festglädjen på tal om Carco komma släpande med den store Dostojevski, med Raskolnikoffs söndertrasade själ och mar-ridna samvete så är det endast utslag av en litterär-ungdomlig djärvhet, som icke uppbares av något jämförligt underlag.

Francis Carco tycks nästan från barn-domen vigd till den litterära karriär, han målmedvetet gjort till sin. Han växte upp som son till en tjänsteman i fran-ska straffkolonien. Med barnaögon har han sett allsköns sändningar av människo-spillror, som exporterats till »de olyckligas öar» för att med fem års, med tio års eller livstids straffarbete sona sina gärmin-gar. Med detta bagage från barn- och ungdomsåren inom en straffanstalts murar och beredd att slå sig en litterär bana kom han till Paris. Han blev Montmartrefigur, han hängde i sällskap med framtida straff-fångar över bardiskar och dansbalkongers räckan, han kompletterade sitt vetande om startande eller durkdrivna nattfigurers till-varo, han blev en liten mästare i slangens mystiska och nyansrika språk, han tog för sig åtminstone så mycket, att han kunde ge sig min av att känna allt, som är Mont-martrelivets fransida.

En av Carcos första romaner bär den betecknande titeln »Les innocents» — De oskyldiga. Det är en historia om ryg-gradslöst ungt folk, som i brist på verk-liga livsintressen, i brist både på hut och kraft steg för steg låter sig föras in på en väg, som naturnödvändigt måste leda

mot undergång, en väg, där avbrotten eller målet heta fångelset och sjukhuset. Början sker i en liten dödråkig landsortsstad, där kaféet tidigt blivit ersättningen för ett hem och en tillsyn, som aldrig existerat. Sysslo-losheten stöper »hjalteparet» till odugliga lättingar, som långsamt men säkert mogna för sin dystra framtid. Den första skilsmäs-san lär dem att det finns något, som heter kärlek, en känsla, som hos dem är för-giftad redan i sin rot och vars enda in-bördes och ödesdigra betydelse är att den ene med »kärlekens» makt lättare lär sig följa med på den andres dåliga instink-ter. Med undantag för enstaka makabert passionerade ögonblick blir dem livet snart en sammanhängande tristess, de ha ingen förmåga till goda gärningar, det ha de al-drig haft, och fastän utan verklig talang för det onda bli de lämpliga redskap i den tillvaro, som har behov allenast av ruttet material.

*

Även om man gör klokt i att ej taga Carcos dokument alldeles utan kritik så ha de dock, trots sin ungdomliga klåfing-righet, som miljöbilder och en och annan gång som själsanalys rätt till en upmärks-sammad plats i modern paris-litteratur. Det är icke blott slangen, smutsen och den skru-pelfria fräckheten han brytt sig om att in-registera. Han är, och det har räddat ho-nom från att bli en dussin-faiseur, ett stycke poet, en poet med ett hjärta, som kan snöras ihop i ångslan och medlidande med gatans och nattrafikens martyrer. Och det finns i en av hans tunnaste och bästa bö-cker, »Scènes de la vie de Montmartre» några sidor som ha utsikt att bli »apache-hotellets klassiska skildring. Det makabert möblerade rummets oöverbanneliga tristess, de långa grå dagarnas olidlighet, dammet, vattenkaraffens ljumma och dynggamlas in-nehåll, ensamheten, grämelsen, ett slags orkeslös ånger, allt det som är tredje klass, fattigdom och utförsväg.

På de sidorna när apachens senaste skild-rare nästan upp till Charles-Louis Philippe, Bubu de Montparnasses alltför ti-digt bortgångne diktare, han som så länge vankade allena, att till sist tyckte han sig inga andra jämlingar ha än dem som sjuk-domar, laster och nöd berövat rättigheten att rata och välja...

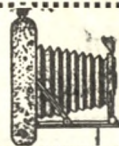
*

Apachen av i dag?

Han har blivit grosshandlare eller detal-jist i — gifter! »Le dernier cri» på Mont-martre är »coco» — vilket betyder kokain. En polisrapport berättar, att man nu ej längre kan räkna alla de människospill-ror, som natt och dag leta efter en »coco»-försäljare. Trafiken försiggår i hemlighet — Paris bästa detektiver äro ständigt i far-ten med razzior och undersökningar. Och ändå lämnar en liten statistik denna hem-ska bild av motvärdets allt större svaghet, giftepidemiens allt vidare omfattning. 1916 företogs 21 arresteringar, året därpå var antalet 52 för att sedan undan för undan stiga i höjden. Detta år är man i färd med att inregistrera över 300 blott på en tid av fem månader! Gifterna komma, sä-ger man, på allehanda ljusskygga vägar från Tyskland och de mest begärliga »mär-kena» äro Merck, Dannstadt, Bochringer och Nieder-Ingelheim. Exporten till Frank-rike har, fastän officiellt okänd, likväl tagit sådan omfattning att till och med Natio-

En ny svensk humoristisk film är Emil Norlanders »Anderssonskans Kalle», som filmatiserats av Sigurd Wallén och utgått från Fredrik Anderssons Filmbyrå. Här återges den lille skulmen och ett av hans upptåg.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

för Vår och Sommar

Prover sändas. . . Precisera
godhetsfullt vad Ni önskar.

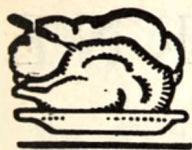
Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

Bomullstyger för Edra

klänningar och blusar.

Gardiner och Möbелtyger för Edra bostäder.

Allt handvävt, slitstarkt, ljus och tvättäkta.

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT.

EN KOPP GOTT KAFFE.

DET SÄGES OM HOLLÄNDARNE ATT DE äro jordens lugnaste, värdigaste och i allmänhet taget mest ekonomiskt välbalanserade folk. Är detta påstående sant — det finnes för övrigt ingen anledning att betvivla det — så måste holländarens fysik vara något olika beskaffad än den som är beskärld andra människor. Ty enligt statistiska siffror finnes det intet land, åtminstone i Europa, där kaffeförbrukningen är så stor som just i Holland. Och om kaffe säges ju, att detta, njutet i stora mängder, är ett fördärv för både kropp och själ, d. v. s. fysik och nerver!

Nu påstå också personer, som rest vida omkring på jorden, att intet folk i stort sett är likt det holländska som just det svenska. Bland annat säges det, att i fråga om den berömda holländska renligheten, så kommer svensken som god två. Vilket påstående kanske en och annan betvivlar, men som nog flertalet av de senare årens hundratusentals utlandsresande svenskarne nog gärna äro villiga att instämma uti. Men svenskarne ha en ännu närmare och intimare beröringspunkt med de älskvärda holländarne, än andra mer eller mindre abstrakta dygder, och den är att båda folken varmt och innerligt älska kaffe. Ty vad kaffeförbrukningen angår, så kommer — också enligt statistiken — Sverige som n:o 3. Numret efter Holland, innehas ibland av Norge och ibland av Danmark; ett år var också Belgien två.

I Holland beredes i allmänhet ett utmärkt gott kaffe, som gärna också serveras i utsökt vackra koppar. Mången kanske säger att det är ingen konst att koka gott kaffe, när man blott har råd att köpa god råvara. Och vad nu Holland beträffar, så äger det ju den stora kafferika ön Java att ösa ur. Ty javakaffe är ju näst mokka — vilket senare sällan eller aldrig når Europa — världens bästa kaffe. Ergo är det lätt att i Holland kunna bjuda på gott kaffe.

Men det är inte bara på råvaran det beror om kaffet är gott eller icke gott. Ty det bästa kaffe i världen förstöres genom felaktig och vårdslös beredning. Huru ofta bjudes man ej på ett, ofta visserligen starkt, men skarpt, syrligt och fränt kaffe. Eller på ett blaskigt, svagt kaffe, eller åter på en kaffedryck, som har den odefinierbara smaken av "panna"! För i världen, då fordringarna i stort sett voro större på vad som producerades, reagerade man starkt både i hem och utomhus, när kaffet var mindre gott, och man sade också ut sin mening, men nu tiger och sväljer man beskedligt den mest underhaltiga kaffedryck. Och då är ändå kaffet nu betydligt billigare än för 25—30 år tillbaka. Men för i världen skötte vederbörande sina kaffepannor, sina kaffepåsar eller vad slags kokredskap de nu begagnade, och man var ej rädd för litet extra besvär för att få ett välsmakande kaffe.

Att kaffe, njutet i övermått är skadligt kan och vågar ingen bestrida. Men illa berett kaffe, och ändå ej alls i övermått använt, är ännu skadligare. Det finnes husmödrar, som köpa det finaste och dyraste kaffe de kunna komma över, men som, när det serveras är nästan odrickbart för en sann kaffeälskare. Och åter finnes de, vilka köpa en billig kaffesort, men ändå bjuda på ett utsökt gott kaffe. Orsaken till det förra missförhållandet ligger i en felaktig kokning, likaledes som i det senare fallet

neras förbund börjat bli oroligt och tillsatt en högst speciell kommitté för att »reglera handeln med vissa kemiska produkter». Och i sitt värv skall denna kommitté i tredje eller fjärde hand få att göra med de sista dagarnas apache, en individ som tjänar sitt bröd på en näring, vars favoror bli med varje vecka tydligare. Parispressen är samfällt orolig, läkare, jurister och psykologer leverera med korta mellanrum allarmrop och utläggningar om kokainets bedrävelse.

Apachen som giftmånglare är en ny sida i en ej särdeles fager historia.

dryckens godhet berodde på rätt behandling av råvaran.

"Men hur skall man då koka ett gott kaffe?" frågar nu kanske mången.

Strängt taget borde man aldrig koka kaffe — åtminstone s. k. middagskaffe — utan filtrera det. När kokning dock måste ske borde påse användas. Ty härigenom vinner man, utom andra fördelar, även den att ej behöva använda det obehagliga klarskinnet. Vidare skall kaffet vara väl och just på pricken lagom rostat, samt *finmalet*, nästan lika fint som snus. Ty endast då utvinnes all dess styrka, vilket sakförhållande för övrigt är så enkelt att ett barn bör begripa det. Och så skall det rostade kaffet vara väl förvarat i en tätslutande plåtburk, samt helst malas för varje gång, på en god kvarn, vars skruv aldrig får flyttas tillbaka så att mahningen går fortare, då också kaffet blir grövre. Ty det duger ej att påskynda kaffemalningen på annat sätt än att röra armen fortare!

Om kaffe skall *kokas*, är följande sätt mest *lämpligt*: I en ren panna av prima aluminium eller i en dito emaljerad, hålles sedan denna först utspolats med — gärna hett — vatten, i liter kallt vatten, d. v. s. 6 vanliga kaffekoppar. I en påse av tät väv, t. ex. av kyprad bomullsflanell, tät, starkt råsidan e. dyl., vilken sytts fast eller på annat sätt fästas vid en ring eller ställning, passande för pannans öppning, lägges 8—9 teskedar *finmalet* kaffe. Påsen placeras i pannan, locket pålägges, och pannan sättes över frisk eld. När vattnet kommit i kokning, fylles ett emaljerat mått el. dyl. från pipen med den kokande vätskan, vilken omedelbart, men *ytterst sakt* hålles över innehållet i påsen, allt under det att kaffet fortfarande kokar. Detta upprepas 4—5 gånger, varefter påsen upptages och kaffet genast serveras. — Påsen rengöres noga, men får givetvis ej tvättas med såpa, utan sköljes och kramas först i varmt och sedan i kallt vatten. Någon enda gång kan den kokas med litet soda. Den förvaras liggande i vatten, således ej hängande på tork.

Brygning av kaffe — eller filtrering — tillgår på olika sätt om än samma huvudregel råder för dem alla. I en tämligen hög panna av emaljerat gods eller eldfast porslin, anbringas antingen en mycket finhålig sil av porslin eller aluminium, eller ock en påse av tät väv. (Se ovan!) Pannan ställes på den varma spisen, men ej på så varmt ställe att innehållet kan komma i kokning. I silen eller påsen nedlägges *finmalet* kaffe — s. k. "snusmalet" — och beräknas 9—10 rågade tsk. för varje önskad liter kaffe. *Fullt kokande* vatten hålles *småningom* över kaffet. Skulle man, i tanke att påskynda kaffeberedningen, hålla på vattnet i hastigare tempo, skulle en del av kaffepulvret flyta upp mot ytan och icke utdragas tillräckligt, vilket senare endast sker när kaffet ligger tätt sammanpressat. Vid äkta filtrering sker pågjutningen blott en gång, i motsats till den ovanbeskrivna kokningen med kaffepulvret liggande i påse. Det filtrerade kaffet serveras genast, ofta direkt från den kanna det är bryggt i.

Av s. k. kaffemaskiner finnas en mångfald. Den som för närvarande synes vara den mest populära är den amerikanska "Percolatorn" vilken finnes såväl för gas, spritkök som elektricitet. (Denna bekväma kaffekokare framställes numera även vid ett par svenska verkstäder.) Här lägges det *finmalda* kaffet i en finhålig cylinder, i vars mitt finnes ett rör, som inpassas i kannans botten och där, allt efter som vattnet omkring kommer i kokning, drar upp detta, då det sipprar över kaffepulvret. Det kaffe, som beredes på denna maskin blir mycket gott, förutsagt att man ej låter kaffet allt för länge koka, och att maskinen inuti väl hålles ren.

Således: möjlighet att få ett rent, välsmakande kaffe förefinns lika väl i Sverige, som t. ex. i Holland, ty det hela beror egentligen uteslutande på beredningen, för så vida man ej har oturen att råka ut för sjöskadat eller sämsta brasilianska kaffe!

I. H.—DT.

IDUNS KÖKSALMANACK
3—9 SEPT.

SÖNDAG. *Frukost*: Parisersmörgåsar, stekt eller kokt potatis; smör, bröd, rädisor; kaffe eller

te, söndagsgiffar. — *Middag*: Tartletter med svampstuvning; rostbiff med legymer och potatis; äpplen med maräng.

MÅNDAG. *Frukost*: Sill stekt i papper, nykokt potatis; smör, bröd, ost, rädisor, kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Kall rostbiff med potatis- och tomat sallad; varm äpplekaka i form, enkel vaniljsås.

TISDAG. *Frukost*: Raggmunk med lingon; smör, bröd, ost, rädisor, kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Kokt bergtorsk med smält smör med hackat ägg, potatis; kall enkel chokladpudding.

ONSDAG. *Frukost*: Fisk- och makaronigratin, potatis; smör, bröd, skivade tomater; kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Imiterad sjömansbiff (av rostbiffen); äppelkompott med gräddmjölk.

TORSDAG. *Frukost*: Östgötasil, nykokt potatis; smör, bröd, ost, rädisor, kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Kejsarsoppa med hårdkokta ägg; uppstälpt ugnskaka med saftsås.

FREDAG. *Frukost*: Lappskojs (rester från rostbiffen), smör, bröd, ost, rädisor; kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Stekta flundror med gurksallad, potatis; äppleris och gräddmjölk.

LÖRDAG. *Frukost*: Bräckkorv med stuvad potatis, smör, bröd, rädisor, kaffe eller té, skorpor. — *Middag*: Irländsk fårstuvning; stekta äpplen med grädde.

RECEPT.

(Eftertryck förbjudes.)

Söndagsgiffar (omkr. 20 st.). ½ lit. oskummad mjölk, 40 gr. jäst, 1 dcl. socker, 1 hekto smör eller växtmargarin, knappt 1 kg. vetemjöl. — *Att pensla giffarne med*: 1 msk. halvsmält smör.

Mjölen ljummas och så mycket mjöl iblandas, att degen blir tillräckligt fast. Jästen upplöses med litet socker och tillsättes, varefter degen arbetas tills den är blank och slår blåsor. Den ställes på varm plats och får jäsa till nära dubbel storlek. Sockret och det uppmjukade men ej smälta smöret tillsätts, och degen arbetas på bakbordet tills den släpper händer och bord. Den ställes åter till jäsnings. Utkavlas i knappt 1 cm:s tjocklek och utskäres i trekanter, vilka lätt strykas med smör och sedan hoprullas från en av sidorna mot spetsen. Giffarne böjas i halvmåneform, läggas på plåt, penslas med ägg eller mjölk och beströs med socker och mandel. Sedan de jäst upp gräddas de i varm ugn 8—10 min.

Tartletter med svampstuvning (för 6 pers.). — *Enkel smördeg*: 150 gr. smör, 150 gr. mjöl, 150 gr. kokt riven potatis. *Till stuvningen*: Omkr. 1 lit. rensad svamp, 2 stora msk. smör, 4 msk. mjöl, 5 dcl. gräddmjölk, 1 dcl. grädde, 1 äggula, peppar, salt, socker.

Av mjölet, smöret och den rivna potatisen beredes en deg som kavlas ut och hoplägges som en serviett 3—4 gånger, eller ungefär som vid vanlig smördeg. Degen får stå på svaltt ställe 1—2 tim. Den kavlas sedan ut i knappt ½ cm:s tjock kaka och härmed beklädes yttersidan av natursnäckor. Dessa ställas på plåt med den beklädda sidan upp och gräddas i god ugnsvärme. — För stuvningen fräses den tunt skivade svampen i smöret. När svampens fuktighet avdunstat, och smöret är klart, iröres mjölet noga. Gräddmjölen påspådes småningom och under omrörning. När stuvningen är len och jämn, avsmakas den med kryddor, varvid socker ej får uteglömmas, samt avredes med grädden och äggulan. De värmda tartletterna — d. v. s. snäckorna — läggas bredvid varandra på ett varmt fat försett med pappersserviett och fyllas med den heta stuvningen. Serveras genast innan anrättningen hinner kallna.

Äpplen med maräng (för 6 pers.). — ½ rund sockerkaka (gärna gammal), 1½ lit. äpplen, 1½ dcl. socker, 4 dcl. vatten. — *Marängmassa*: 2—3 äggvitor, 1—1¼ dcl. strösocker.

Äpplena skalas tunt, delas i halvor och befrias nätt från kärnhuset. Av sockret och vattnet kokas en klar simmig lag, i vilken äpplena kokas tills de äro klara och lösa. De upptagas med hålslev och lagen får koka in. Sockerkakshalvan delas tvärs itu, och halvorna läggas på ett fat mitt emot varandra så man får en hel kaka. Äpplena uppläggas i låg pyramid på kakan, och den hopkokta lagen

(Forts. sid. 872.)

SUPERIOR
IMPERIAL
SPECIAL KINA

Drick Sundgren's Thé

FRIMÄRKS
SPECIAL
INDISKT

SOMMARMINNEN FRÅN DALARNE

Ett ovanligt vackert fotografi av Rättviks kyrka, i folkspråket även kallad »Bruden».

I Dalarne förekommer ännu i stor utsträckning linodling och linberedning. Här en bild från Leksand, som visar hur linet brytes.

»Brogumman» i Leksand, välkänd för alla turister. Under en paus i arbetet med vridbron brukar hon ta sig några bloss ur pipan.

En förnäm gammal Leksandsstuga, med ägarinnan, mor Kerstin, vid kaffepannan. Observera stugans välbibehållna ålderdomliga inredning med de väggfasta sängarna; för att komma upp i den övre får man använda stega.

Ett bondbröllop i Rättvik i somras, som hölls i den gamla goda stilen, med brudparet och bröllopsgästerna — 250 stycken — klädda i de gamla folkdräkterna, o. s. v. Här ser man brud och brudgum, innan de gå in i kyrkan. Ett par filmfotografer från Californien voro närvarande vid tillfället och fingo genom en svenskas förmedling fotografera festligheterna. Man kan förstå, att de för främlingars ögon måste te sig ytterst pittoreska.

Förridarne vid det nyssnämnda bröllopet.

Samtliga fotos av G. Heurlin

INFÖR HOLLÄNDSKA DROTTNINGENS BESÖK

Drottning Wilhelmina (efter ett senare porträtt).

Hollands hopp, den lilla prinsessan Juliana.

Holländska unga kvinnor.

Ett äldre porträtt av drottning Wilhelmina, prins-gemålen Henrik och deras dotter, Hollands blivande drottning, prinsessan Juliana.

En glimt av det stora holländska sagolandet i fjärran Östern: kaffeplantage på Java.

ROMANTIK KRING PEPPAR, KANEL OCH ANNAT VI FÅ FRÅN HOLLÄNDSKA INDIEN

Nederländernas generalkonsul i Stockholm, G. M. E. Imminck.

DÅ NU DROTTNINGEN AV HOLLAND jämte gemål kommer till Sverige om en veckas tid på officiellt besök hos svenska hovet, kan det gott ge oss anledning att tänka litet på det intressanta lilla landet vid Nordsjön.

Först några ord om drottningen själv, som nu för första gången besöker vårt land. Hon är f. n. Europas enda kvinnliga monark. »Ons Wilhelmitje», vår lilla Wilhelmina, kallades hon i sitt land som liten; hon blev ju Hollands drottning redan vid tio års ålder, men stod under sin mo-

ders förmynderskap, tills hon blev aderton år. Och »vår Wilhelmina» är hon alltjämt för sitt folk — en verklig landets moder. Hon fick som barn en sträng och enkel uppfostran. Vid 20 års ålder — hon är nu 42 — gifte hon sig med hertig Henrik av Mecklenburg-Schwerin. Deras enda dotter, prinsessan Juliana, är nu 13 år gammal, och i henne ser Holland sin blivande monark.

*

Vi svenskar, som ha för vana att falla i beundran inför allt i de stora kulturlän-

Tveka ej i valet av tvål

utan köp

Gahns Lanoiatvål

GRAND PENSIONAT

A. DEHN
7A STRANDVÄGEN 7A
STOCKHOLM

Priserna betydligt reducerade under sommarmånaderna
Helpension eller separata mål

Pryderigs Blaudring

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY E. LUCK & Co

Då Ni vill ha något riktigt gott, skaffa Er då en påse

THULE

Dessert- & Likör-praliner.

dena, äro inte bortskämda med att man där känner vidare till oss. Men när en svensk kommer till Holland, blir han överraskad och smickrad av att möta sympati för sitt land — ja, man känner nog i Holland bättre till Sverige än tvärt om. Ej sällan händer det, att den resande svensken kommer i beröring med holländare, som kunna tala svenska, — som själva lärt sig det av intresse för vårt land och vår litteratur.

Börja vi tröttna på kryddorna, som medeltidens folk göto så mycket blod för att komma över?

Holland är emellertid än i dag mycket mer för oss än det där säregna och intressanta lilla landet, — det är, genom sina Sundaöar, alltså för oss äventyrslandet. Genom en hel del av de ting, vi äta och dricka, insupa vi dagligen något av de exotiska holländska koloniernas härligheter: kaffet, teet eller kakaon, vi dricka på morgonen, sockerbiten, vi lägga i det, cigarettens vi tända — allt detta kan mycket väl vara från holländska kolonierna.

Det är Johannes V. Jensen, som påpekar, hur medeltidens folk älskade kryddorna så högt, därför att de med dem, med deras starka, rafflande, söta lukt och smak insöpo något av själva tropikerna, av söderns fullhet och rikedom — kryddorna voro för dem som en fläkt från paradiset stränder. Tobak var till en början ingenting annat än en njutning av tropikerna för den, som satt hemma i sin kammare. De gamle liksom drucko sin tobak, de gjorde, omedvetet, med sinnen och fantasi genom den en resa, de voro i »Indien» och insöpo den ljuva röken från salighetens boningar.

Hur mycket blod — säger Johannes V. Jensen vidare på något ställe — rann icke under medeltiden för de kostbara »spece-riernas» skull, vilket märkligt kapitel i världshistorien — upptäcktsresorna! — och senare de stora kolonierna — är icke förbundet med dem!

Men nu är det, som om världen blivit liksom trött på kryddor eller blaserad på dem. Och kanske den tid kommer, då vi icke längre äro så ivriga att hämta stimulantia och gifter ur naturen. Då kan holländska Indien göras till en frukt- och spannmålsbod för hela världen, liksom nu alla lökar och tulpaner komma från det gamla moderlandet i Europa.

Men vilken romantik står det inte på sätt och vis ännu kring kanel, (som holländarna voro de första att odla) peppar, muskot och allt vad dessa kryddor må heta — fast vi inte längre som de gamle äro beredda att betala små förmögenheter för att få dem. Somliga av dem ha dock redan nu börjat falla ur modet — gå ur smaken. Både kryddnejlika och muskot voro högt skattade bland allmogen ännu för en trettio, fyrtio år sedan. I en äldre uppslagsbok står det om kryddnejlikan, att den verkar »livande och värmande» — uttrycket smakar en gammal tids uppfattning av de tropiska kryddornas härlighet. Och för att komma åt muskotens göts det mycket blod under medeltiden. En ny tid har börjat tröttna på bäggedera.

Men alltså är det en hel rad kryddor och stimulantia vi få från Holländska Indien. Bland det vi införa kommer först och främst kaffe; av det togo vi under år 1920 1½ mill. kg. från Sundaöarna. Om kaffet inga hårda ord här: det må ha förstört hela folkstammars matsmältning, men det har kanske förädlat deras seder. Året 1719, då holländarna från sitt Java förde den första kaffelasten till Europa, var i varje

STEINWAY & SONS

STORT LAGER I ENSAMAGENTUREN:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 99

-Ack, säg mig liten Inga, varför är du så fin?

-Jo, Mor syr mina kläder på SINGER symaskin.

Idealet för huden:

GRASMIC

PEERLESS TVÅL

Förskönande och uppfriskande.

Gär gamla hatt blir som ny

då ni låter pressa, färga eller tvätta den, pris från kr. 3:— till 4:50 + porto fritt emballage. Begär illustration å de sista modellerna.

Göteborgs Hattfabrik
1:sta Långgatan 27. Tel. 208 65.
GÖTEBORG.

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Apilbitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker

GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

PARAMINT

PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
O. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Riksdagens

samtliga 5 kvinnliga ledamöter kunna samfällt intyga att

YVY-TVÅLEN

är den yppersta bland tvålar

Fabrikanter: Österlin & Ulriksson, Ystad

vea

fall ett betydelsefullt år i mänsklighetens historia. Nu lär kaffeodlingen på Java vara på återgång — kanske dricka vi verkligen mindre kaffe än förr? På hushållssidan i detta nummer få vi för resten undervisning om hur vi bäst skola tillaga vårt Java-kaffe.

Av raffinerat socker infördes år 1920 från Sundaöarna för 40 mill. kr. Tobak fingo vi för 1 1/2 mill. kr. Bland de större artiklarna äro vidare växtfett, frukt och bär, arrak, ris samt de förut nämnda kryddorna. Inalles fingo vi år 1920 från Sundaöarna direkt (mycket går indirekt över Holland) för nära 53 mill. kr., och i gengäld gävo vi dem för c:a 6 mill. 900,000 kr. kraftiga nordiska ting: järn och järnvaror, cement, papper, maskiner och tändstickor.

Det är för resten icke slut ännu med den av medeltid skimrande romantiken över Holländska Indien. Det kommer också en smula diamanter därifrån — diamantslipningen är en betydande industri i Holland! — samt guld, silver, platina. Men gummit betyder den moderna tidens romantik! Det ligger ju en hel saga i gummits karriär, från plantagen på Java till dess den uppträder på t. ex. Stockholms gator i form av en automobilring eller ett par galoscher.

*

Man har kallat Java, Sumatra, Borneo, Celebes för juvelerna i Hollands krona. Det är en besynnerlig bild, då de äro bra myc-

ket större än kronan själv. Arkipelagens längd motsvarar avståndet från Irlands vestligaste spets och bort mot Kaukasus. Arealen är 75 gånger så stor som Hollands. På Java finns det 110,000 européer, av vilka de flesta äro holländare. En god reservplats för ung holländsk energi och kraft! I hela holländska Indien finns det bara omkring 200 svenskar, enligt vad holländske generalkonsuln i Stockholm Imink älskvärt upplyst oss i en intervju, vid vilken han också lämnat oss en del andra här återgivna siffror.

*

Holland som Europas trädgård.

Vi talade om det lilla europeiska moderlandet som en stor odling. Det stämmer i alla avseenden. Holland producerar bl. a. en hel mängd fårkött. Men det utför allt, ty holländarna själva kunna inte med fårkött. Men i stället förtära de så mycket mera ost, smör, mjölk och förstklassiga grönsaker. Det är väl också det, som gör, att de kunna hålla ut med att vara världens mest kaffedrickande nation. Utom det förut nämnda, som produceras i kolonierna, få vi från Holland levande blommor och lökar, konstgjort smör, ost, konserver (Matjessill, som dock numera konsumeras mindre än förr i Sverige), konfityrer, bomull och lin, m. m. Och likväl utföra vi dit mycket mer än vi införa. År 1920 infördes från Holland till Sverige varor för 77,70 mill. kr. och utfördes för 95,14 mill. kr.

Det kan tyckas ensidigt att så länge uppehålla sig vid vad vi, Sverige och Holland, materiellt få av varandra och ge. Men det är ju så, att vi alla numera behöva varandra. Det ena landet kan vara som trädgården, det andra som järngruvan eller fabriken. De höra trots allt lika nära ihop som i en stad specerihandlaren och grönsaksodlaren. Utvecklingen för med sig, att vi här uppe i Norden dricka tropikerna, inandas tropikerna med vår dagliga föda och stimulans. Vi hänga samman, höra samman med varandra över hela jorden.

T.

KVÄLLAR PÅ PARKETT.

HÖSTENS FÖRSTA PREMIÄRKVÄLL BESTODS av Lilla dramaten, som i lördags, medan regnet plaskade över det redan förut tillräckligt regndrypande Stockholm, lockade publiken in i sin hemtrevliga salong för att låta den skratta åt Riddar Blåskäggs envig med sin åttonde hustru. Komediens författare heter Alfred Savoie och handlingen, som försiggår dels i Ostende, dels i Paris, skildrar hur miljardären John Brown från U. S. A. får sin överman i sin åttonde hustru, en fransk adelsfröken Monna de Montferrot, sedan han varit oin-skränkt herre över de andra sju hälfterna.

Stycket är delvis rätt muntert och blir i tredje akten en äkta sängkammarsars efter känt franskt mönster, så att man undrar, om man befinner sig på Vasateatern i stället för inom nationalscenens murar. Men nu försvinna ju gränserna på alla områden, inte minst på konstens. För teatervänner var det emellertid en oblandad glädje att se fru Karin Molander återbördad till Stockholm. Hennes Monna är helt enkelt betagande, en figur full

Vinägrons Ättiksprit "VICTORIA"

är syrestark och aromatisk. Gör det inlagda till en delikatess.

KAFFETILLSATS är sedan mera än 30 år tillbaka alljämt det mest använda. Vid en blandning av cirka 1/8 Victoria-Kaffetillsats och cirka 4/5 vanligt kaffe fås en dryck i arom och smak fullt jämförlig med bästa Javablandning.

Hur skötes Eder tvätt?

Låt vår kemist hjälpa Eder.

Efter mångårigt energiskt arbete har vår kemist Dr Y. Dalström sammansatt ett nytt tvättmedel, som löser smutsen fullständigt — utan borstning eller skrubbing. Kläderna bli bländande vita — utan arbete — utan att skadas. Idealtvättmedlet är funnet och heter **Helios Vita Tvätthjörn**.

Detta nya, underbara tvättmedel är inte ett vanligt tvättpulver utav gamla typen. Genom sin mångsidiga sammansättning, sin höga kvalité och sin absolut nya komposition står **Helios Vita Tvätthjörn** i en klass för sig. Det är ett förstklassigt och hederligt preparat alltigenom — avsett för att glädja och hjälpa de duktiga svenska husmödrarna.

I en lut, gjord av detta tvätthjörnpulver, lägger Ni Edra kläder på kvällen. Under natten, *medan Ni sover* Er lugna sömn, arbetar Tvätthjörnen, och på morgonen skall Ni finna smutsen så upplöst, att den bokstavligen rinner ur kläderna.

En stunds kokning i luten och några sköljningar är sedan tillräckligt för att göra kläderna bländande vita.

Varken såpa, tvätt-tvål eller lutpulver behöva användas, ty **Helios Vita Tvätthjörn** innehåller allt som kan göra en tvätt ren och fin, och att Vita Tvätthjörn ej skadar kläderna, det garanterar vår kemist Dr Y. Dalström, som ständigt kontrollerar tillverkningen av tvättpulvret.

Vita Tvätthjörn tillverkas av Tekn. Fabr. Helios och säljes överallt i paket à 80 öre.

av charm, esprit och kvinnlig styrka. Och toaletterna! Jag saknar tyvärr alla förutsättningar för deras beskrivande, men åtminstone en av dem man ej till efterföljd för fruor, vilkas män fått motorium.

Hr *Lars Hansons* vadsplånnande och armsvängande miljardär, vars penning- och kvinnohunger ungefär balansera varandra, frustar och larmar av livskraft, som borde få ännu motståndskraftigare kvinnor än *Monna* att ge upp fästningen. Den ej vidare djupa rollen blir i skådespelarens händer en intressant karaktärsstudie; särskilt i tredje aktens slutscener, då *Monnas* kvinnlighet fyller *John Brown* omsevis med misstroende och hänryckning, gav skådespelaren prov på sin ypperliga mimiska konst. I sängkammarscenen blev, tack vare hr *Torsten Wings* måttfullt komiska spel, det jolmiga och banala ganska muntert.

Men sedan nu även vår främsta talscen plikt-skyldigast skattat åt genren, är det kanske ej för-mätet att uttrycka en stilla önskan om paulunernas stängande tillsvidare och en behöblig vädring av pyjamas, kalsonger, chemiser och ejerdunsbolstrar, som vid det här laget torde lukta allt annat än friskt. ARIEL.

*

Blanchteaterns nya pjäs, "Mexiko-gold", anges redan genom undertiteln, "ett spel om pengar och kärlek", vara en publikpjäs. Den handlar om en hel del livets växlingar, sådana de kunna tänkas försiggå i amerikansk miljö och under en skicklig regissörs ledning. — Erik Berglund gör en rolig miljonär-uppkomling av oförfalskat svenskt snitt i åthävor-na och ordstaven. En skön och ruinerad engelsk lord — Åke Claeson — råkar bli betjänt hos uppkomlingen och råkar till slut själv spekulera ifrån honom några miljoner jämte det sköna parti — en ung ädel skådespelerska, spelad av *Linnéa Hillberg*, — som storspekulanten också hade utsträckt sina spekulationer till. Men publiken, som med skäl har mest sympatier för miljonären, som dock förstått att arbeta, tröstas med att lorden delar med sig åt honom av åtminstone miljonerna. T.

Iduns hushållssida.

(Forts. fr. sid. 867.)

slås över. Äggvitorna vispas till hårt skum, och strösockret, som bör vara fint, tillsättes småningom. Marängmassan bredes över pyramiden, och fatet införes i svag ugnsvärme, där marängen får bliva rostgul. — Obs! Silverfat, eller ock ett sådant av porslin, som tål ugnsvärme, bör användas; i senare fallet ställes fatet på 2—3 vedträn, lagda på ugnsbotten. Serveras med eller utan vaniljsås eller vispad grädd.

Kejsarsoppa. Buljong: Rostbiffsbenet (eller något annat slag av stekben), 3 lit. vatten, 2 morötter, 1 palsternacka, 1 purjolök, 2 tsk. salt. — 1½ msk. smör, 3½—4 msk. mjöl, 2 lit. benbuljong, salt, cayennepeppar, sockersoja, 1—2 msk. madeira eller sherry. — Att servera till soppan: 3—4 hårdkokta ägg (kokta 10—12 min.).

Stekbenet hugges sönder med yxa, och är ugnen varm, läggas benstycket i en ångpanna och får stå i ugnen tills de äro bruna. De läggas sedan i en kastrull, sopprötterna och saltet tillsätts, och vatten påhålles. Buljongen får sedan sakta koka omkr. 2 tim. eller tills den har fyllig smak, då den silas upp. — Smöret och mjölet sammanfrä-sas tills redningen är ljusbrun, buljongen påspädes, litet i taget under vispning, och soppan får koka några min. Den avsmakas med kryddor, sockersoja (eller brynt socker) samt vin. Soppan serveras het med de hårdkokta äggen skurna i skivor, lagda på ett litet fat.

Irländsk fårstuvning (för 6 pers.). — 1 kg. får-bringa eller bog, 1½ tsk. salt, ¼ tsk. vitpeppar. 3—4 rödlökar, 1½ lit. potatis, ¼—1 lit. vatten — 1 msk. hackad persilja.

Köttet torkas med duk, vriden i hett vatten, skäres i bitar och påsättes i kokande vatten. Vid uppkoket borttages allt skum, och de skivade lökarna, samt peppar och salt tillsätts. Köttet får sakta koka omkr. ¾ tim., eller tills det är halvkokt, då de skalade, halverade potatisarna iläggas. Anrättningen får sakta koka under tätt-tillslutande lock, tills kött och potatis äro mjuka. Anrättningen upplägges på varm karott och beströs med hackad persilja. Serveras genast rykande het.

*

En tvätt-film. Svensk tvättmedelsindustri hade på torsdagen i förra veckan anordnat en filmföreställning på Imperial för en full salong av inbjudna. Filmen var mycket fyndigt hopkommen. Filmens kärna var naturligtvis de utmärkta och synnerligen intressanta bilderna från tvättmedelsfabrikation m. m. Dessa bilder ur verkliga livet voro insatta i en dramatisk handling, som med alla biografdrams önskvärda medel inpränta vikten för husmodern av att ha goda tvättmedel. "Fru Amys Stortvätt" var filmens mycket sägande namn.

**DUNTÄCKEN
MADRASSER**

göra sängkammaren
till ett Paradis

**J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG**

Täckfabrik Fjäderränseri

En god soppa
till middagen?

Köp då

Campbells

Färdiga att genast användas.

Läckra i smak.

Billiga i pris.

Till salu överallt.

Av Campbells Soppor föras följande

sorter: Oxsvans-,

Tomat-, Sköldpadd-,

Sparris-, Kycklingo-

Bland. Grönsaker.

Generalagenter:

A.-B. HUGO ÖSTERBERG,

Stockholm 6.

Kalmar Vapen,

Högsta kvalité kärnmjöl

Kalmar Ångkvarns A.-B.

BEGÄR VÅR KATALOG N° 14!
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

Mot blodbrist och allmän svaghet

Ferrin

Bästa Järnmedel,

Utmärkt stärkande.

Ekonomiskt

för en husmoder är att vid höstrengöringen beställa

BONVAX och GOLVFERNISSA

direkt från vårt lager. Varje kvantum hemskickas inom Stockholm

Aktiebolaget Eversin

Rt. 22873. Postadr. Stockholm Va.

BRIO

MOTORN

Den vibrationsfria, encylindriga.

Lättstartad, driftsäker, stark, tystgående och billig i driften.

Återförsäljare antagas.

AKTIEBOLAGET BRIO-MOTOR, SUNDBYBERG

MAN SKALL AKTA SINA KLÄDER OCH HÄNDER

JAG TVÄTTAR SJÄLV MEN ENDAST MED MERKURTVÅL

MERKURTVÅL
VIOLA
GÖTEBORG

Stort urval

av barnsängar, turistsängar, madrasser, täcken, filter, mattor, gardiner.

Billiga priser.

ADOLF PEHRSON

NYBROGATAN 34

Stockholm A T Öst. 36 73

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

såser, bakning, maizenagröt etc.

En kurs i barnvård.

(Forts. fr. sid. 863.)

att anskaffa en verkligt god och ren mjölk till barnet, så gäller det att tillaga de för barnet lämpliga blandningarna, men jag vill redan i detta sammanhang säga, att jag icke kommer att i denna lilla kurs angiva några tabeller för barnens artificiella uppfödning, lämpad för olika tidpunkter av första levnadsåret. Jag anser nämligen dylika tabeller synnerligen olämpliga och tycker mig dagligen se den skada, de av olika författare angivna tabellerna göra. För mig är det alldeles klart, att den artificiella uppfödningen är ett så allvarligt förfarande, att det ej får ledas efter schablon utan att varje fall måste individuellt behandlas. Ett 7 veckors barn, t. ex., kan vara stort och kraftigt, ett annat kanske ej ha större vikt och utveckling än ett nyfött barn och de böra således icke erhålla lika stark föda, vilket blir fallet, om man anger bestämd sammansättning av födan allt efter barnets ålder. I de stora städerna ha vi gott om speciellt utbildade barnläkare, gott om polikliniker, mjölkdroppar och barnhem, där goda råd kunna erhållas för barnens uppfödning. Allt efter som åren gå, komma barnläkare även till de mindre städerna och från såväl de större som ock från de mindre städerna kunna mödrarna å landsorten således få god ledning utan att vara hänvisade till de olyckliga tabellerna. Och ju mera spridd undervisningen i barnvård blir i vårt land, ju mera komma mödrarna själva att förstå barnens rationella uppfödning och kunna då undvika de faror, de onekligen löpa, om de endast äro hänvisade till äldre släktingars oftast värdelösa, för att icke säga farliga råd eller till de i läroböckerna angivna tabellerna.

Kvinnomjölakens sammansättning.

För att till fullo kunna förstå de numera gängse principerna för den konstgjorda uppfödningen av späda barn fordras främst av allt kändedom om mjölkens — såväl kvinnomjölakens som komjölakens — sammansättning.

Vi veta ju, att späda barn i månader, för att icke säga i år, kunna helt näras av bröstet. Kvinnomjölken innehåller således alla de ämnen, som behövas för livets bestånd, för utvecklingen och för tillväxten. Vilka äro nu dessa beståndsdelar? De äro vatten, salter, äggvita, fett och kolhydrat. Precis de samma beståndsdelarne finnas i komjölken, men finnas där i andra kvantiteter och äro även i kemiskt hänseende något olika dem i kvinnomjölken.

Äggvitan i mjölken representeras av ostämnet, som i kvinnomjölken finnes i en mängd av cirka 1 %, i komjölken i en mängd av 3 1/2 %, fett utgöres av grädden, som förekommer i kvinnomjölken i en mängd av goda 3 1/2 %, under det att god komjolk håller 3—3 1/2 % fett. Kolhydrat utgöres av mjölksocker, varav kvinnomjölken håller 4—5 %, komjölken 6—7 %. Av salterna finnas i bägge de olika mjölksorterna endast delar av 1 %, dock 3 à 4 gånger så mycket salter i komjölken som i kvinnomjölken. Bägge mjölksorterna innehålla omkring 88 % vatten.

Olika åsikter om den bästa artificiella spädbarnsnäringen.

Uppfattningen om bästa sättet att preparera den artificiella spädbarnsnäringen har under årens lopp i hög grad växlat och ännu kan man icke säga att barnläkare kommit till gemensam uppfattning härom,

En bra karl reder sig själv, bara det finns vatten och...

F. PAULI OVICULA-TVÅL

Ovicula
(Ägg)Tvål

AB. F. PAULI, STOCKHOLM

Då

alla husmödrar erkänna att

ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som **finaste hushållsmör** bör det aldrig saknas i något hem.

SOLO-KAFFE

AB. MALMÖ KAFFEKOMPANI

KA. DET BÄSTA SVARSKAFFET

BÄST VILAR MÅN Å

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk - Billig - Hållbar

Prislista gratis och franko

Obs. 1 Reducerade priser fr. 1 mars i år.

AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

Giv barnen Jamaica-bananer!

Icke endast priset utan även kvaliteten säger, om en vara är billig.

Terro Skokrämm

»Terro» försäljes i alla dithörande affärer.

Ensamtillverkare:
Ferd. Mühlens
Sundbyberg.

Av SANGALLA the rekommendera vi våra kända märken "PEKOE SOUCHONG" "IMPERIAL", "ORDINARY" i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

HÄRMED TILLÅTER JAG MIG ERBJUDA EDER BORDSKNIVAR av rostfritt stål.

- Fördelarna med samma äro. Märke: "VICTOR".
- De äro helt och hållet av svensk tillverkning.
 - De rosta ej, angripas icke heller av ättika, ägg, ost, fruktsyror, lutfisk eller andra matvaror.
 - De behöva aldrig skuras, utan efter användandet avtvättas de endast i varmt vatten och avtorkas, varefter de bli som nya.
 - De äro helslagna, d. v. s. utan lösa skaft och kunna därför utan risk kastas i hur hett vatten som helst.
 - De kunna slipas som vanliga knivar, enär metallen är likartad helt igenom.
 - Då den tidsödande och otrevliga knivskurningen helt bortfaller, notas ej bladen, varför knivarna bli nästan outslitliga och härigenom betydligt billigare än dylika, gjorda av vanligt stål.
- Om knivarna ännu ej försäljas av Eder leverantör, torde Ni godhetsfullt hänvända Eder till TH. V. GIESE, Djursholm. Tel. Djursholm 975. Uppgi denna tidning vid beställning.

MAKARONI

är en välsmakande, närande rätt, den kan tillagas på ett mångfalt sätt, enklare och finare, utan stort besvär och borde därför ingå regelbundet i varje hems matsedel. Makaroni tillverkas i Sverige i en kvalitet som kan tävla med den bästa utländska varan.

Se därför till att Ni får svenska makaroni!

Duktyger - Handdukar Vita vävnader

till fabrikspriser

Almedahls Förs.-Magasin
OBS! 55 Kungsgatan 55. OBS!
GÖTEBORG

Vävskeदार

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspannare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Vävskeदारfabrik,
Borås. Rikstelefon 1028.
Exp. till landsorten mot postförskott.

men i några avseenden torde detta kunna säga hava lyckats. Först och främst torde det icke väcka någon motsägelse, om man säger, att alla föredraga att giva mjölken utspädd i stället för ospädd. Likaså att tillsätta extra kolhydrat utöver det i mjölken redan befintliga sockret. Även så torde det numera vara så gott som allmänt erkänt att det är fördel att giva barnen en mjölkblandning, som innehåller tvenne slag av kolhydrat, såsom socker och gryn eller mjöl. Men när frågan blir, om man bör öka eller minska blandningens halt av äggvita, fett eller vassla, då gå meningarne isär.

Emellertid kan det aldrig lämpa sig, att för den stora allmänheten angiva en komplicerad och vad tillredningen beträffar, besvärlig spädbarnsföda. Det gäller att komma till rätta med enkla och lätt tillredda blandningar och det är därför som de enkla spädningsarna med vatten, resp. gryn- eller mjölvatten, och med tillsats av socker äro och torde förbliva normalblandningar för de flesta artificiellt uppfödda barn. Först när uppfödningen krånglar och läkare sökes, komma de mera komplicerade och efter fallets art särskilt lämpade blandningar till användning.

Om man späder vanlig mjölk med en lika stor mängd vatten, innehåller naturligtvis denna blandning endast hälften så stor procentsats av äggvita, fett, kolhydrat och salter som utspädd mjölk. Erfarenheten har dock lärt, att barnet väl fördrager en dylik blandning men också att det samma därav icke ökar i vikt och detta därför, att blandningen innehåller för liten kvantitet verklig näring. På grund av decenniernas studium av detta ämne har man emellertid lärt, att det icke huvudsakligen är den ringa halten av äggvita eller fett, som hindrar tillökningen, utan att orsaken därtill är den ringa halten av kolhydrat. Genom tillsats av socker till blandningen kan man också få det barn, som uppfödes med hälften mjölk och hälften vatten, att visa normal tillökning i vikt.

Lämpligt med två slag av kolhydrater i barnets näring.

Som jag ovan sagt, har erfarenheten lärt oss, att barnets matsmältning och tillökningen i vikt befordras, om blandningen innehåller tvenne olika slag av kolhydrat. Man späder därför numera mjölken med gryn- eller mjölvatten. Under barnets första månader använder man helst havregrynsvatten, längre fram mjölvatten. Tillagningen av dessa spädringsvätskor tillgår så, att man för ett barn i första levnads månaden tager 1 tesked, för barn i andra 1 à 2 desertskeदार och för äldre barn 1 à 2 matskeदार, små, helst icke ångpreparerade havregryn och kokar dem i 1 liter vatten i täckt kärl under 20 minuter och sedan genom tillsats av vatten åter upptvingar vätskemängden till 1 liter, varefter grynen fransilas. Efter 3 à 4 månaders ålder kan barnet få grynen utbytt mot mjöl, antingen havre, vete eller mon-damin.

Vad tillsättningen av socker till blandningar beträffar, så brukar man beräkna 5, 6 eller 7 % på spädningsvätskan, allt efter barnets behov, d. v. s. låter barnets tillökning i vikt eller icke och beskaffenheten av barnets avföringar därvidlag vara bestämmande. Ju mera socker, som tillsättes, ju mera ökar barnet i vikt men ju mera socker, ju mera lösa bliva avföringarna. Vilket socker, som skall användas, är också beroende på barnets avföringar. Det är nämligen så, att de olika sockerarterna framkalla olika stark jäsning i tarmen och därmed också mer eller min-

Den enda verkligt slitstarka Linoleumferrnissan.

VAD VILL HAN? Jo, han vill att hon och alla damer med henne skola förstå, att det icke behövs några smärtsamma och dyrbara behandlingar för att bli befriad från generande hårväxt.

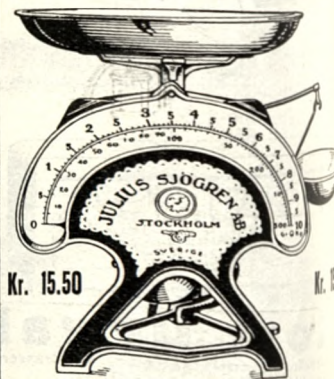
Ett absolut tillförlitligt, snabbt verkande och alldeles oskadligt medel är M. Zadig's Depilatoria.

Som läkare skulle han icke rekommendera detta preparat, om han icke genom erfarenhet visste, att det är ypperligt och värt de varmaste lovord.

M. Zadig's
DEPILATORIA

HUSHÅLLSVÄG

Ny, epokgörande konstruktion.

Kr. 15.50

Stor känslighet och obegränsad varaktighet. Rekommenderad av fackskolans som öoverträffad. Svenskt patent.

JULIUS SJÖGREN AKTIEBOLAG

SÖDERMALMSTORG 4
Telefoner: Riks 32 52, 1351.
Allm. Söder. 330 00 331 00

VÄVNADER, KONSTSMIDEN och ALLMOGEMÖBLER. Beställningar mottagas. Snittarbete. Begär offert.

Gustaf Vasa var den store landsfadern. Han befriade vårt folk från danskarnas tryckande våld och sammanförde de olika landsdelarna i ett odelbart helt. Han gjorde Sverige till ett inåt och utåt starkt rike och hävdade svenskarnas rätt att sig själva beskatta och styra. Över hela landet blev han älskad och fruktad som den store landsfadern, som tillsåg att alla fyllde dem älgada plikter. När bönderna slappnade i att bryta nyodling nådde dem snart Gustafs stränga brev och om ämbetsmännen togo mutor eller bedrogo allmogen, då föll över dem konungens straffande svärd. Gustaf Vasa förvaldade Sverige som sin egen gård med oinskränkt makt och myndighet. Han befalle och ville bli åtlydd. Om han märkt att allmogen putsade sina skor med dålig skokräm och ägt kännedom om de förträffliga egenskaper, som äro utmärkande för Viking skokräm, då hade han sagt till de uppskrämde allmogemännen: »Vi hava med sorg erfarit, att i med dålig skokräm Edra skor platt fördärva. Vi anse det vara syndigt och slöseri med folks kraft, som bättre nytta utföra kunde, att skodonen med skadeliga ämnen bestryka, de där varken glans eller hållbarhet förläna. Vi befälla därför alla, eho han eller hon vara mände, att hålla sig fina om fötterna genom daglig användning av Viking skokräm.»

Höganäs Lerkärl

i parti o. minut till brukspriser från lager hos

WAHLIN & C:o, Stockholm

Huvudkontor: Arsenalsg. 2¹¹

Avd.-kontor och upplag: 8öder Mälarderstrand 15-17

Telefoner:

Riks 346, 695, 5244, 5269
Sthlmstel. Norr 7596, 7597

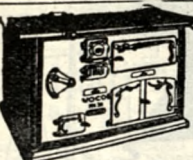

NORMANS

INKOKNINGSAPPARAT och BURKAR
TILL BILLIGA PRISER
TEGNERSGATAN 23 ODENGATAN 41

Alla Rättor lockas utav Muridin
Det verkar som förgiftat vin
Dess färg är röd
Och Muridin är säker död.
MURIDIN försäljes i alla kemikalieaffärer och apotek i flaskor å 2: 25 & 4 kr.
OBS! Oskadligt för husdjur.

WOCO

Borås

Begär offert!

Det ojämförligt billigaste medlet att tvätta ett kilo kläder med är

LUNDSTEDTS TVÄTTMEDEL

Intet annat har häller så överlägset dokumenterat sig som oskadligt för kläderna. Erhålles överallt.

dre lösa avföringar. Starkaste jäsningen framkallas av mjölksocker och av maltextrakt, mindre jäsning framkallas av rösocker och den minsta av maltosdextrin preparaten, såsom Soxhlets Närsocker och Löflunds Närsmaltos och det i Sverige framställda Astra-Maltos.

Under vanliga förhållanden torde rösocker mest komma till användning hos oss och de övriga sockerarterna endast efter ordination av läkare.

Fetthalten i kvinnomjolk och komjolk.

Jag nämnde ovan, att fetthalten i god komjolk ej når upp till motsvarande halt i kvinnomjölken, varför fetthalten i den utspädda komjölken är avsevärt mycket mindre än fetthalten i kvinnomjölken. Man skulle därför kunna tycka, att det borde tillsättas fett i någon form, och då helst i form av grädde, till den utspädda komjölken. I en hel del angivna metoder för späda barns uppfödning med artificiell näring användes också sådan anrikning med fett. Erfarenheten lär emellertid, att dylik fettillsats ej är nödvändig och ävenså att jäsningen i tarmen av det myckna fettet mången gång ökas i alltför hög grad. Tillsats av grädde bör således ej ske utan läkares hörande, men ordineras av honom av och till, då det ju är självklart, att viktillökningen därav avsevärt höjes, såvida matsmältningen ej tager skada.

En tillsats av äggviteämnen till blandningar kan icke motiveras av önskan att få en blandning, vari äggvitehalten är så lik äggvitehalten i kvinnomjölken som möjligt, då den senare ju är relativt sparsamt försedd med ostämne. Dock finnas blandningar angivna, där äggvitehalten är avsevärt ökad, men det bör endast bliva läkaren, som bestämmer om användandet härav och då i sådana fall, där en minskning av jäsningen i tarmen är önskvärd. Ökning av blandningens halt av äggvita minskar nämligen jäsningen och gör avföringarna fastare.

Kärnmjölksvälling, maltsoppa och smörmjölksvälling.

Utom de slag av blandningar, som ovan något berörts, enkla mjölkblandningar med eller utan gryn eller mjöl, gräddblandningar och s. k. äggvitemjolk, komma i vårt land en hel del andra till användning och av dessa nämner jag kärnmjölksvällingen, maltsoppan och smörmjölksvällingen.

(Forts.)

Förkläde.

ETT NÄTT OCH trevligt serveringsförkläde med virkad pikot i kanten. Modellen passar bra till de vida klädningarna. Inga band att knyta i midjan. Mönster kan erhållas mot insändande av 60 öre i frim. till Iduns Mönsteravdelning, Stockholm.

KOLYNOS

tandpasta rengör tänderna på det mest effektiva sätt utan att i något avseende skada tänderna eller munnens slemhinnor.

Finnes hos alla Apotek, välsort. Parfym-, Färghandl. & Raksalonger m. fl.

Åberopa denna tidning och begär gratisprov.

BERNHARD MARING - STOCKHOLM C.

PRISTÄVLING. Två nötter att knäcka; 50 Kronor att vinna.

Av 637 konsumtionsföreningar i vårt land har var och en i medeltal 270 medlemmar, som i dessa föreningar göra sina inköp ej blott av K. F:s margarin utan också av alla möjliga andra varor. På dessa föreningars verksamhet uppstod under 1921 ett överskott på 32 kronor 92 öre per medlem, och detta överskott blev medlemmarnas egendom.

1. Hur mycket pengar besparades då, tack vare konsumtionsföreningarna, åt alla de organiserade konsumenterna?

2. Om man växlade denna summa i en kronor och stoppade dem i en jättestor sparbössa, hur länge skulle man då få hålla på, om man hann med att stoppa ned sex slantar i minuten?

Svaren torde märkas: "K. F:s margarin" och senast 14 dagar efter detta nummers datum vara insända till KOOPERATIVA FÖRBUNDET, Stockholm I.

Första öppnade rätta lösning belönas med 50 kr., varjämte även ett antal extrapris utdelas. Tävlingsresultat meddelas i Idun.

Under sommaren

då många mödrar äro på landet samt på resor, kunna småbarnen icke alltid erhålla en lämplig, felfri mjölkkost. Medtages då Nestlés Barnmjöl, så har man alltid till hands ett lättsmält, kraftigt och billigt näringsmedel, som är lätt att tillreda på en gång för hela dagen.

Ovomaltine

är vid alla

svaghetstillstånd

ett ovärderligt styrkemedel för såväl barn som vuxna.

Fråga Eder läkare.

Fås på alla apotek.

Generaldepot för Sverige:
Apoteket Lejonets Droghandel
Malmö.

Våra Elektriska koklådor

Äro försedda med ett litet elektriskt värmeelement om 65 watt och kunna således utan vidare inkopplas på den vanl. belysningsströmmen. STÖRSTA BESPARING även i hem där köket i övrigt icke är elektrifierat.

NYA ELEKTRISKA A.-B. VOLTA
STOCKHOLM

EN VÄLKOMMEN PRESENT

blir den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

Av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad.

Pris Kronor 10:—

NYHET: Anvisningar att använda GASSPIS eller GAS-UGN vid alla recept för stekning och bakning.

LÄSARINNORNAS

SPALT

FRÅGOR.

Vill någon vara så vänlig och upplysa under tecknad om ifall det finnes något ålderdomshem för f. d. guvernanter och privatläsarinor. Är det svårt att vinna inträde och vilka äro inträdesvillkoren? Tacksam för svar till *Äldre privatläsarinna.*

Jag söker en plats i mindre stad eller annan ort med torr och hög luft, ej blåsigt, hälst med naturskön omgivning i mellersta eller södra Sverige, där skatter och levnadskostnader äro relativt billiga och en villa eller våning om 3 å 4 rum kan förhyras. Benägen anvisning på sådan plats gör "Pensionstagare", mycket tacksam.

Vore tacksam få veta namn och författare till några trevliga rese-sköldringar eller kulturbeskrivningar från Holland och Turkiet, samt om möjligt även på några som handla om indianer och deras liv i vilda västern. *A. H.*

Ber godhetsfullt om upplysning och svar på följande: Vilken kassa eller pensionering finnes att ingå eller betala till för att få pension vid 60 års ålder eller innan, och huru mycket skall betalas för att årligen erhålla 3- å 400 kr. Aldern är 47 år.

Eller om det finnes någon fond för bättre obemädlade äldre damer att söka för att få understöd. *Skånska.*

Vill någon vara god att upplysa mig om, var i Tyskland eller Schweiz finnes några kända och bra flickpensioner, hur mycket det ungefär kommer att kosta i svenskt mynt för ett läsår, hur långt läsåret är, när det börjar, och vilka ämnen man får läsa. — *Anne-Marie, 17 år.*

Finnes det något hem, som vill mottaga en 40-års nervsjuk flicka? Hon har i flera år haft plats på ett barnhem som sköterska, men det blev till slut för ansträngande för henne. Hon är stark och arbetskraftig samt har en brinnande arbetslust. Under bestämd ledning och med bestämt arbete är hon lugn och glad och villig utföra alla inom ett hem förekommande sysslor (utom matlagning). I sitt eget hem trivs hon ej alls, då där ej finns tillräckligt för henne att utträta. Ännu svårare blir det nu, då hemmet i höst upplöses. Över detta och över att stå utan arbete, utan uppgift i livet grubblar hon dagligen och stundligen. Finns det ej något hem i Sverige, helst på landet som ville taga emot henne och begagna sig av hennes arbetslust och på samma gång ge henne en uppgift men också förståelse och vänlighet. För oss och henne ser det så mörkt ut. Genom annonsering ha vi intet vunnit. Hoppas nu så innerligt att på denna väg nå någon som behöver henne. Tacksam för svar till "Snar hjälp, dubbel hjälp", Iduns exp.

Kan någon av Iduns läsarinor rekommendera familj eller mindre pensionat i Provence (Frankrike) där en relativt billig inackordering kan erhållas och som passar ensam, ung fru, som vill lära språket. *S. F.*

SVAR.

Svar till "Signal Berm". Det förväran mig att "Signal Berm" kan vara i bryderi hur hon skall titulera en f. d. elev, — naturligtvis skall Ni säga "du". När ni med sådan arrogans och brutalitet bryter ner de moraliska skrankorna i samhället bör ni ej stå tvekan inför detta. Var för all del eder själv och "fullt modern". Det är upprörande att höra att ni, med dessa moraliska irrläror som i edert svar kommit

HORNIMAN'S

PURE TEA

Etablerad i London 1826, Favorit-théet å Europas alla beskickningar

MAZETTI'S

CHOKOLADER

Överdådigt delikata

A/B NYMANS VERKSTÄDER

UPPSALA

Skandinavians största specialfabrik för velocipeder och velocipeddelar. Bästa inköps-källa för återförsäljare.

Vår mycket omtyckta "3/4 kg. ask"

Choklad endast
Konfekt 4:70 kr.
Marmelad per ask

till landsorten fraktfritt 5:20 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & CO

GUMMANS

Tvättpulver

— de ä
ändå de
bästa.

Jogal

Reumatism Gikt Nervsmärtor Inga skadliga biverkningar. Starkt urinsvällsämmande går Togal till själva roten av det onda. Dess smärtstillande verkningar märkas genast, även sömnlöshet bekämpas med Togal. Finnes å alla apotek.

Tablet-terna verka snabbt o. säkert vid Huvudvärk Ischias Influensa

Skydda Edra Matvaror konservera alltid med **WINBORGS** Attika och Vinättika som giva de bästa inläggningarna.

En stor

tjänst gör Ni Eder själv, om Ni dagligen använder den över hela landet välkända YVY-tvålen, som med sina enastående goda egenskaper på kort tid blir ombärlig för Eder. Försök YVY-tvålen endast en gång, och Ni mins namnet på Er favorit till hög ålder. — YVY-tvålen säljes i varje affär landet runt från

Yvy-tvålfabriken, Ystad.

Använd alltid

FLORODOL-TVÅL

Erkänd överlägsen alla in och utländska medtållare.

GIFT ER ALDRIG

förrän Ni gjort ett besök hos

BRÖDERNE LJUNGGREN
MÖBLER, MATTOR & GARDINER

Adolf Fredr. Kyrkog. 7, Stockholm

Fördärva ej Edra

dyrbara kläder genom försök med hemfärgning, utan sänd dem till

Mot mal, kakerlackor, väggohyra, flugor och andra dylika insekter finnes intet bättre utrottningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:65 och 1:25 i alla färg- och kemikaliefaffärer samt hos ensamimportörerna **AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD.** Malmö.

KINAMAGASINET

specialaffär för Kinesiska varor. Ny sändning från Kina av handbroderade Dukar, Löpare, Flygeltäcken, Runda motiv till Kuddar, Sjalar, Handvävar Siden, Bronser, Porslin, Handknutna mattor m. m. Obs! Låga priser. Regeringsgatan 43, 1 tr., Stockholm. Riks 30 86.

Fyrverkeripjäser

Rikhaltigt urval för såväl officiella som privata festligheter. Hela fyrverkerier enl. fackmässigt sammansatt program. Hrr handlande föra dessa artiklar med största fördel. Dagens lägsta priser. Katalog på begäran. Hamnargren & C:o, Kungsgatan 15, Göteborg. Tel. 161 99. Telegramadress: Grenhammar.

Varje Dam

bör passa detta enastående tillfälle. Följande moderna eleganta uppträde Handarbeten sändes pr postförskott för endast Kr. 7:75 + porto.
1 st. Bordlöpare Wenetianskt broderi. Storl. 125x35 cm.
1 st. Väggbonad, s. k. praktbonad. Storl. 75x40 cm.
1 st. Lysduk, bulgariskt broderi. Storl. 55x55 cm.
1 st. Kudde, elegant fjärilsmonster. Storl. 45x35 cm.
Rekv. i tid från **O. Olsén, Trekanten.** Obs! 2 kr. skall åtfölja ordern i frimärken eller sedlar.

— Hör nu på vad jag säger: det bästa ska de vara---herreje va han är döv i dag --- det bästa till smörgås --- Det bästa säger jag!!
— Jaså Mustads! Varför sa' inte lilla fröken det mesamma!

CAP

Kakao

lämnar ingen bottensats

Golvsvättaren TRIUMF

Enligt vidstående bild behöver man ej krypa på knä, ej ens blöta sina händer. GOLV och TRAPPOR tvättas lika lätt som de sopas och kunna bekvämt avtorkas varje dag. TRIUMF göres i 3 storlekar:

Nr 1 Tvättyta 150 mm. Kr. 10:—
Nr 2 Tvättyta 200 mm. Kr. 12:—
Nr 3 Tvättyta 300 mm., för sjukhus o. ämbetslokaler Kr. 14:—

TRIUMF sändes fraktfritt över hela Sverige mot postförskott från:

N. JONASSONS BORSTFABRIK

8 Polhemsgatan 8
STOCKHOLM

ALFHILD NORDSTRÖMS

MANICURE- & PEDICURE-SALONG

KYRKO G. 421 tr. - GÖTEBORG
REKOMMENDERAS

Öppet 11-5. Andra tider pr telefon 33 53, 16206.

Även hembehandling

Medicinskt Hårvatten.

Hindrar håravfall. Stimulerar hårrötterna samt har förmågan att fullständigt desinficera hårbotten, varför det vid fortsatt användning helt utrotar mjällbildning. Pris kr. 4: 50 pr flaska.

Gurkmjolk.

Franskt originalrecept.

Bästa medel för erhållande av mjuk, klar och ungdomlig hy. Pris kr. 4: 50 pr flaska.

Äkta Citroncrème.

Gör huden fraîche, mjuk och elastisk. Särskilt att rekommendera för torr och spröd hud. Pris kr. 4:— pr burk.

Crème de Rose.

Rengör och uppmjukar huden. Borttager hetta, sveda och tillfällig hudretning. Bidrar att bevara hudens smidighet. Pris kr. 4:— pr burk.
Sändes pr postförskott + porto över hela landet.

MIA LILJEFORS

Exam. massör.

Klinik för medicinskt hårbehandling, hudmassage och ansiktsbehandling. Karl Gustafsgatan n:o 16 - Göteborg. Telef. 15420.

För ANSIKTE HÄNDER och LÄPPAR, för torr hårbotten, för herrar efter rakning är Mandelcrem ett effektivt medel. Ingeborg Fransén, Diplomerad från Academi Scientifique de Beauté, Paris. Strandvägen 3, Sthlm. Tel. Norr 214 93.

OTTOMANER

Förmånliga betalningsvillkor

THORVALD OLSEN, Blecktornsgränd 6, Stockholm
Allm. Tel. Söder 9851.

Spirellakorsetten!

Stilfull — Bekväm — Ekonomisk
1 års garanti

Beställningar mottagas av FRU VAHLBERG PETERS, Villa Högalind, Lunden, Bjelkegatan. Telefon 189 09. Göteborg 6.
Mättagning och provning i hemmen. Order till landsorten exp.

Kvarnström & Eriksson

Sliperi, Förmåknings- & Oxideringsfabrik

Kungsg. 84, STOCKHOLM.
Allm. t. Kh. 121. Rt. 303 14.

till synes, varit lärarinna i 15 år. Mätte ni ej i ert stora självförtroende förmått bibringa Edra elever dessa moderna irrläror. "Moralisk ungmö".

Vore inte det naturligare att ni i detta fall gjorde så som det i liknande fall är brukligt när manliga lärare träffa sina forna elever: att ni helt enkelt föreslog, att ni två sade du till varandra? I varje fall är jag säker på att er forna elev inte kunde misstycka att ni i första ögonblicket sade du till henne, men i längden skulle det ju bli en egendomlig situation, om ni nu, när hon är vuxen och gift, skulle tilltala varandra på samma sätt som när hon var er lilla elev. X.

BREVLÅDA

HEMKONSULENTENS
BREVLÅDA.

Då flera personer insänt olika förfrågningar angående gurkor skall här nedan dels givas svar på besagda frågor, dels givas några upplysningar därutöver.

Fru Beate-Sophie, som ber om råd för gurkor, som trots noggrant följda recept och anvisningar dock mögla fram emot hösten, upplyses om att en dylik mögelbildning tyvärr är en mycket allmän förreteelse. Orsakerna äro flera: först och främst en olämplig förvaringsplats, ty finnes på denna den allra minsta benägenhet för fukt, så äro gurkorna först av allt de som bliva angripna av mögel. Gurkor — här ättiks- och saltgurkor — skola nämligen stå på torrt och kallt, men frostfritt ställe. — Vidare skall gurkor, ämnade för vilken inläggning det vara må, ha ett litet utvecklat kärnhus, ty äro kärnorna stora, är också den omkring dem liggande cellvävnaden lös, varav följer att gurkorna äro mer utsatta för mögelbildning än när de äro omogna och nyskördade. — I alla beskrivningar står, att gurkor skola allra först ligga i vatten 10—18—24 tim. Detta är alldeles rätt, men huru ofta händer det ej att de glömmas bort och få ligga några timmar längre i vattnet! I år, med den regniga väderlek, som varit rådande, torde denna vattenläggning vara obehörlig eller kan åtminstone väsentligt förkortas. Däremot böra gurkor ligga sin tid — men ej mera — i saltlake när så påfordras. Däremot skola de efter denna tid upptagas och läggas på flerdubbelt linne e. dyl. för att väl avrinna innan de läggas i den avsedda lagen. Ty uraktlätes detta, innehålla gurkorna för mycket vatten, vilket sedan kommer att förtunna lagen och göra den mindre stark och preserverande. — Vidare skall man så mycket som ske kan söka använda s. k. bergsalt, d. v. s. grovt salt, ty detta är kraftigare och så att säga renare, trots sin skenbara orenhet.

Till Husmor i villastad, som undrar vilken ättika som skall användas och om sådan över huvud taget är nödvändig för saltgurkor, gives den upplysningen att numera användes ättika till alla slags gurkor, t. o. m. för de enklaste saltgurkor. Mängden av ättika kan växla, men finnas måste den. (I forna tider brukades vid vissa saltgurkor, kärlets botten och springorna längs väggarna strykas med surdeg, men detta förfaringsätt torde numera vara bortlagt, trots att gamla tidens husmodrar hade utmärkt fina saltgurkor.) — Vad angår pepparrotens betydelse, så medtages denna, skuren i tunna skivor eller små tärningar, för att i sin mån förebygga mögelbildning.

Amy, som undrar om det nödvändigt måste vara ett "lass med blad" i varje gurkkruka, kan mycket väl inskränka på bladrikedo-

Kameran. Förbrukningsartiklar. Tillbehör
FÖRNÄMSTA FABRIKAT. FREDSFÖRÄNDE
Aktiebolaget Arto. Malmö.

Passa på

Desinficera munnen. Icke blott under epidemier utan också under vanliga förhållanden är det av största vikt att munnen rengöres och desinficeras så att de baciller som ständigt söka tillflyktsort i munhålan, tillintetgöras. För att uppnå detta, behövs icke läkemedel, om man endast använder Colgates Tandpreparater, får man munnen desinficerad utan ytterligare utgifter, samtidigt som tänderna bli vackra och vita.

Desinficera **Munnen**

Colgate & Co

Regina

Förnämsta märke för
vantar och
strumpor.

Finnes i varje
välsorterad manu-
faktur-, tricot- och
kortvaruaffär.

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM**
Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

KNIVSKÄRPAREN THULE

Bör finnas i varje kök

Enda verkligt effektiva Knivskärpare. Skärpningen sker mellan ovala smärgelstenar. Kniverna bliva skarpa på några ögonblick och fara ej illa.

Säljes i varje välsorterad järn- o. besticksaffär.
STENSHOLMS F.A.B.
HUSKVARNA

Oatine

Vill Ni skydda huden eller bevara den ungdomlig och smidig, så rengör huden med OATINE som är ett enastående medel. Tvål och vatten irriterar huden och gör den torr, den blir ofta grå, rynkig och grov, men OATINE icke blott helar och när huden utan bildar också ny frisk sund hud, om ni använder denna crème var dag. Och genom åren bevarar ni ett ungdomligt och vackert utseende.

Begär endast OATINE "Vit crème, grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbelt innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt, eller skriv till
THE OATINE COMPANY'S Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

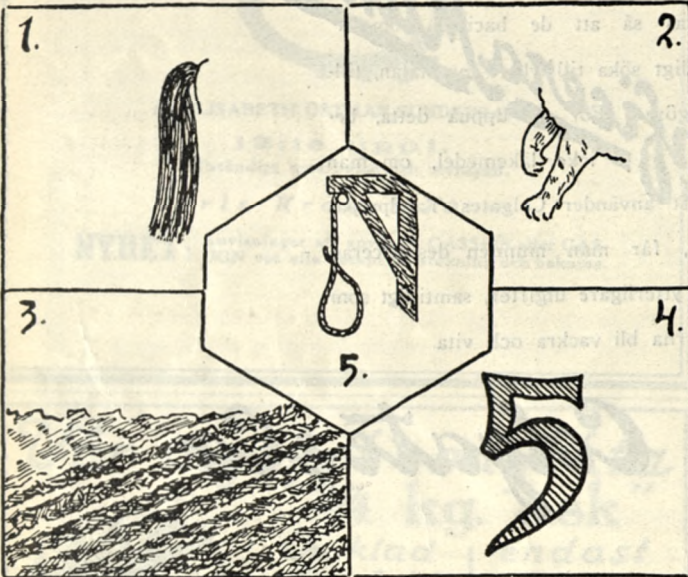
Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålles hos våra återförsäljare eller direkt från StöltensFotoHus, Malmö

I KÖKET
OCH
PÅ MATBORDET
ÄR
Arboga
ALFA-KO
HUSMÖDRARNAS
OCH

IDUNS PRISTÄVLING i N:o 36.

FEM BILDER — FEM NAMN.

Sök ett ord för varje bild. När ni i varje fall funnit det rätta ordet borttages från detta en bokstav så, att de återstående bokstäverna, kvarstående i samma ordning, bilda ett egennamn ur almanackan. Det är sålunda fem egennamn som på detta sätt skola utletas. Vilka äro de?

Lösning, märkt *Iduns pristävling* i nr 36, *Iduns Redaktion, Sthlm*, torde insändas före den 16 sept. De tre först anträffade riktiga svaren belönas med 5 kr vardera.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

- Arvika:** Arvika Nyheter.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvalls-Tidningen
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Hörby:** Hörby Dagblad.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Värmlands Läns Tidning.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Ludvika:** Ludvika Tidning.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Norrköpings Tidningar.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Säter:** Sätters Tidning.
- Söderhamn:** Söderhamns Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Upsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotlänningen.
- Västervik:** Västerviks-Tidningen.
- Växjö:** Nya Växjöbladet.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands-Posten.

Tel. 13150 Mitt emot PALACE HOTELL

Konstslöjden
Södra Hamngatan 45, Göteborg.
Hemvävda mattor, möbelyger, gardiner, Dalavävnader, spetsar, smide och nationaldräkter

men. För egen del använder konsulenten mycket litet blad och ibland inga alls utan endast dillkronor för sina saltgurkor. Ty det händer ej så sällan att resp. blad kunna vara behäftade med vissa sporer, som i sin mån bidra till mögelbildning.

Ungmor. Om det än står i den nämnda beskrivningen på ättiksgurkor att varje gurka skall inviras i ett vindruvsblad, så kan Ni mycket väl taga svarta vinbärsblad i stället, utan att gurkorna därför bli sämre. Däremot bör Ni gärna medtaga några rusinkvistar, vilka finnas i varje väl-sorterad speceribod.

Till de läsarinners tjänst, som begärt dels ett "säkert" recept på saltgurkor och dels ett på söt-sura ättiksgurkor meddelas här nedan ett par dylika beskrivningar.

Saltgurkor. Först tillses att det för gurkorna avsedda kärlet är i ordning. Användes träkärl, skall detta vara både in- och utvändigt skurat med sodalut eller sand, samt dessutom vara tätt. (Om så ej är händelsen, nedsättes kärlet i vatten och får stå tills träet gått ihop.) För att kunna beräkna den lake, som går åt för en viss mängd gurkor, läggs dessa i en kruka och så mycket vatten påhålls att detta står väl över dem. Vattnet avhålls därefter och mätes, men beräknar man måttet drygt, enär saltgurkor, om de inviras i blad, taga mera utrymme.

— **Jämnstora, nyplockade gurkor** få ligga i kallt vatten endast 2 tim., varefter de få avrinna på duk och väl torkas. I botten av kärlet lägges dillkronor, körsbärs- o. svarta vinbärsblad samt några skivor av skalad pepparrot. Varje gurka inlindas i liknande blad och nedläggs varvvis med dillkronor och pepparrotsskivor. Till 10 lit. vatten toges 1 kg. 2 hekto salt, 2 små teskedar pulveriserad alun och ½ lit. ättika. Vattnet och saltet samt alunen får koka upp, laken silas och får kallna och blandas först då med ättikan.

Den hålles över gurkorna, vilka täckas med blad och pepparrotsskivor. Överst lägges ett tefat e. dyl., som förses med en rentvättad sten som tyngd, för att hålla ned gurkorna i lagen. Kärlet överbinds och ställes på torr, sval plats.

Ättiksgurkor. Medelstora gröna fasta gurkor få under 2 dygn ligga i stark saltlake, d. v. s. 2 dcl. grovt salt på 1 lit. vatten. De upptagas och få väl avrinna på en dubbellagd duk. — Till varje lit. god ättika toges 4 hekto socker, 25 st. vitpepparkorn, 4 blad muskblomma, och 1 stycke kanel (10 cm.). Lagen får koka 10 min. efter uppkoket, varefter några gurkor ilägges åt gången och blott få ett hastigt uppkok. De nedläggs sedan i en kruka av Höganäs gods eller porslinsmassa, i vars botten är ett lager av svarta vinbärsblad, dillkronor och pepparrotsskivor. Mellan gurkvarven lägges samma blandning. Lagen påslås varm. Ett tefat med lätt tyngd lägges överst för att hålla ned gurkorna. Krukan överbinds med dubbelt pergamentspapper och ställes på sval, torr och frostfri plats.

EXP. BREVLÅDA

Signatur "God plats", Skära. Eder annons kostar kr. 5: — som torde insändas varefter densamma införes i först utkommande nummer.

Tapetkompaniet
levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvisitörer provgenast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarnav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Spirella-
Korsetter erhållas hos
Fru ANN-MARIE SEDSTRÖM,
Östermalmsgatan 22. A. T. Öst. 57 97.

Gravvårdar
BRÖDERNA
STYRENIUS
STENHUGGERI
A.-B. - VÄSTERVIK
Priskurant på begäran

**Gynna IDUNS
annonsörer!**

KOM I HÅG
att alla reservoirpennor lagas och returneras omgående, då de insändas till C. A. Wallerstedts Pennfabrik, Chalmersgat. 22. Tel. 3157. Göteborg.

KNUTSONS
Dalag. 14, Sthlm. **Ottomaner** oöverträffade

En liten lyckoböna.
Babys första klädning i skärt eller ljusblått tillklippt med arbetsbeskrivning Kr. 3,50. En förtjusande modell, som barnet kan ha fr. 6 mån. till nära 2 år. Till landsorten mot postförskott. Fru B. LIDBACK, 53 Valhallav. Stockholm. Riks 5826.

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Praktiska, hygieniska, impregnerade damunderkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. minut billigast från
Carl Stangenberg, Hötorget 10, Stockholm. A. T. 28690. R. T. 7762.

Sjuka. Besök eller skriv till Homöopatiska Institutet Auxilium, Saltmätaregatan 5 (hörnet av Tegnérgatan). Rt. 825 11. Mottagn. 10-12; 2-4 eller enl. överenskommelse. Specialitet: Magsjukd., blodbrist, reumatism, fallandesjuka, influensa, njur- och gallsten samt sockersjuka.
Hultkrantz, Homöopat. Läkare. STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER
I gott hem, samhälle i Dalarna, som husmoderns "högra hand", får bättre, hushållsv. duglig flicka, kunnig i matlagning m. m. plats. Medlem. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack-byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.
I gott hem i Södertälje får duglig hushållsfröken plats. Yngre jungfru till hjälp. Medlem. Vid. Nya Inack-byrån, Jakobsbergs. 34, Stockholm.

BILDAD FLICKA i 30-årsåldern med goda rekommendationer får plats hos fru i Lund som sällskap och hjälp med husliga sysslor. Vidare genom skriftligt hänvändande jämte fotografi till "A. H.", Box 4, Lund.

Bildad, barnkär, sykkunnig flicka, ej rädd för arbete erhåller plats omkring 15 sept.—1 okt. i familj med flera barn. Jungfru finns. Eget rum. Svar med betyg o. lönepretentioner till "Intresserad av barn", Box 7, Katrineholm.

Elementarbildad, enkel, rar, barnkär, sy- och hushållsintresserad flicka (helst ensamstående) kan få pl. 1 sept. m. fritt vivre ell. n. lön hos god äldre dam (jungfru finnes). Sv. m. foto, bet., rek. och alla uppl. till "Pålitlig Skånska", Dagbl. Lund.

Snäll och villig flicka (helst över 25 år) något kunnig i matlagning samt handarbeten, erhåller lätt plats hos ensam änkefru i municipal-samhälle. Svar med lönepret. m. m. till "Hösten 1922", Iduns exp. f. v. b.

Två unga flickor som önska lära sig matl., bakn., kons. m. m. som förekommer i ett bild. väl-ordnat hem å naturskön herrgård i Smål. få plats som hus.-elev. Avgift 125:— kr. pr mån. Svar till "Nyttja och nöje", Wrigstad p. r.

Föreståndarinna för min verkstad för konstvävning i Båstad, tekniskt, helst även konstnärligt utbildad, samt framför allt praktisk duglig, sökes. Svar inom fjorton dagar med lönepretentioner till Märta Måås-Fjetterström, Båstad.

Flicka, av god familj, kunnig i enklare matlagning, erhåller genast bra plats under erfaren husmoders ledning i liten familj i närheten av Göteborg. Svar till "Familjemedlem, landet 1922", A.-B. S. Gumælius Annonssbyrå, Göteborg f. v. b.

Kokerska och husa, skickliga, icke för unga, till stort hus, värmel. m. m., 3 pers. familj (högre ämbetsman). Gärna bildade flickor, om allvarliga och vana vid arbete. Sv. "Gefle, helst 1 okt.", Iduns exp.

Bättre flicka, pliktrogen, barnkär, sykkunnig och ordentlig, får plats genast å herrgård att sköta 2 barn (2-3 år). Svar m. foto och lönepretentioner till Fru Märtha Lundberg, Lundholmen, Wrigstad.

Nära stad i Västergöt. finnes plats genast i 2 pers. hushåll för enkel, snäll, något sjukvårdskunnig flicka att sköta hushållet och något biträda med värden av gammal, klen herre. Familjemedlem. God lön. Svar till "Läkare", Iduns exp. f. v. b.

En duktig flicka får plats att tillsammans med duglig husmor sköta burget, mindre hem i större stad. Lön kr. 60, eget rum, familjemedlem. Jungfru finnes ej, och sökanden skall kunna, och utföra alla i ett hem förekommande göromål. Lust för, och förmåga av uttålligt arbete förutsättas. Benäget svar med foto (som omg. returneras) till "Hemtrevnad 1922", Iduns exp. f. v. b.

I goda hem finnes väl avlönade platser för ex. barnsköterskor, barn- och ensamjungfrur, husor, kokerska och andra hembiträden.
Stockholms Stads Arbetsförmedling. Regeringsg. 107. Högbergsg. 37. Exped.-tid 9-4, dag före helgdag stänges 2.
Obs! Betyg och rekommendationer böra medhavas. Även tillf. arbetskraft förmedlas. Avgiftsfritt för både husmödrar och tjänare.

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 21, Stockholm.

Undervisning meddelas i klädsömnad, lannesömnad, kappsömnad, barnkläder, broderi etc.
Specialkurser i tillskärning, hattsömnad och stickning. Begär prospekt!
Tel. Riks 10863 - Norr 4148
GLANTZBERG & C:O.

Hushållsfröken, Plats som guvernant

ej för ung, kunnig i matlagning, får god plats i 4 pers. hush. i närh. av Göteborg. Jungfru finnes. Sv. med betyg, foto o. löneanspr. till "Gärna troende", Iduns exp. f. v. b.

PLATSSÖKANDE

Gihls Sjuksköterskebyrå,
Drottningholmsvägen 6, Stockholm, ansk. exam. sjuksköterskor, anspråklösa vårdarinnor och sjukhusbitr. samt utbyr sjukv.-artiklar. Brev besvaras mot dubbel porto.
R. T. 33975. A. T. Kh. 5350.

Ung tysk lärarinna
med mycket god statl. ex. franska, musik, önsk. anst. som guvern. i god svensk eller tysk fam. Sv. t. Fr. E. Schmidt, Nürnberg, Schanzstrasse 18, 2 tr.

Kvinnlig Gymnastikdirektör
(Arvedsonist) som även genomgått 1-årig husmoderskurs, söker plats snarast som gymn.-lär., sjukgymn. privat el. å inst. — som hjälp o. sällskap i hem el. på resa. Helst i läkarefamilj. Familjemedlem. Svar till "Gymnastikdirektör 22", Iduns exp. f. v. b.

Bättre 24-årig flicka
(lantbrukardotter) som genomg. folkhögskola, önskar plats i god, gärna yngre familj i Sthlm där jungfru finnes. Kunnig i matlagning och ett hems kötsel. Pålätlig och ordentlig. Svar till "Värmländska", Iduns exp. f. v. b.

23-årig intelligent bildad tyska från Bayern,
som vistats 4 månader i Sverige, söker anställning som sällskapsdam el. att medfölja på resor. Svar till "Kopp", A.-B. S. Gumelius' Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

Allvarlig,
kyrkligt sinnad flicka önskar plats snarast i en god familj som ensamjungfru, helst i mellersta Sverige. Sökanden är kunnig i enkel matlagning och bakning. Tacksam för svar märkt "R. I. L.", Iduns exp. f. v. b.

Vävning
och annan slöjd önskar 20-årig flicka av god fam. lära i fint hem för att sedan event. kunna komma in på slöjdsseminarium. Villig att jämte någon ersättning för undervisningen hjälpa till med alla lättare sysslor. Svar till "Carin H.", Iduns exp. f. v. b.

Ung bildad tyska
(generalsdotter), som utbildad för spädbarnsvård, söker fr. o. m. 15 okt. plats i svenskt hem. Villig att deltaga även i hushållsöromål samt att undervisa barn i tyska. Vidare anvisningar genom: Frk Anna Lönnerblad, Vasa Kyrkogata 5, Göteborg och Frk Märta Holm, Linnéplatsen 4, Göteborg.

Stadgad flicka,
musikalisk, kunnig i handarb. önskar plats som hjälp och sällsk. åt ensam dam, helst i Göteborg. Svar till "Signe okt. 1922", Iduns exp. f. v. b.

Ung, bildad,
gladlytt flicka önskar i sept. komma i fin familj söderut som husa eller barnavän. Endast resan, ej lön. Svar emotes tacksamt till "Hurtigt arbete", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka,
intresserad av husliga öromål, önskar plats i liten familj eller hos äldre dam, som hjälp och sällskap. Svar till "Familjemedlem", Söderköpings Tidning.

Ung tysk officersdotter
söker plats som hjälp och sällskap i bildad familj, deltagar i alla husliga sysslor (ej grovsysslor). Tacksam för svar till fil. d. von Bentheim, Hotell Falsterbohus, Falsterbo.

Som husmors hjälp
önskar 20 års flicka plats i vänlig familj. Lön enligt överensk. Svar till "Skånska", Postfakt 24, Värnsjö.

Tysk kindergårtnerin
(24 år) önskar plats i familj med små barn, från 15 okt. Svar till G. Achtnich, Bibliotekarie Almqvist, Lund.

Professor PATRIK HAGLUND
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatlinnik.
R. T. 7025, Stureg. 62, Sthlm S.T. 8301.
För behandling av stöje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Östra Hamngatan 45. Tel. 96 80.
Framstående lärarekrafter.
Individuell undervisning.
Begränsat elevantal.
Begär prospekt och årsredogörelse.
Inspektör Föreståndare
Otto Nordenskjöld, Erik Börner.
Professor. Direktör.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

SYDOWS
SÅNG- o. MUSIKINSTITUT
1 Davidbagareg. R. T. 9433.
STOCKHOLM

Ishais,
reumatiska och nervsmärtor, skönhetsvård behandl. effektivast.
REUMINSTITUTET,
Mästersamuelsg. 18, II, hiss. Sthlm.
Allm. Norr 20993. Mot.: 11—3.

Malmö Zander-Institut
Mångsidigaste utbildningsanstalt inom landet. Enda anstalt försedd med apparater för grundlig undervisning i de fysikaliska behandlingsmetoderna. Fullständig utbildning i Massage, Sjukgymnastik, elektricitet, Ljusbehandling, Värmebehandling, Badbehandling m. m.
Nästa kurs börjar i sept., räcker ca 7 månader och kostar 700 kr. Kompletteringskurs för sjukgymnaster! Specialkurs för med. stud. Ytterst begränsat elevantal. Billig inackordering anskaffas. Begär prospekt!

Fräkencreme
Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Tandklinik
— mycket förmånlig — finnes att övertaga. Iduns exp. anvisar.

Margareta Vilo- och Rekreatiohem
öppnas d. 1:sta sept. å det gamla herresätet Steninge, 5 kilom. från Märsta station på Sthlm.-Uppsala-banan. Läget naturskönt vid Mälarsstrand med badhus och brygga. Skogsluft. Härlig park med vidsträckt promenader. Tennisplan. Pris för hel inackordering kr. 10 om dagen för enskilt — samt kr. 7:50 för delat rum, med rabatt för längre vistelse. Närmare upplysningar genom Fru Hanna Lindmark, adr.: Steninge, Märsta.

I Genève.
Fransyska giver lekt. i språk, pianospelning o. målning. Tillfälle till bra o. billig helinack. Närmare upplysning. gm. Kamrer Edm. Janse, Regeringsg. 99, Stockholm.

Hämorroider
försvinna efter några dagar vid användning av Hämosalvan från
TEKN. FABR. ELEFANTEN,
Göteborg.
Pris kr. 10:— per stor burk mot postförskott eller förut insänd likvid.

PENSIONAT
Hölmorsborgs Pensionat
beläget i en härlig natur i Småland intill Lagaån, emottager gäster året om. Hög, stärkande luft, omväxlande promenader, barksök i närheten. Trevliga rum, goda bäddar, moderata priser. Elektriskt ljus, tillfälle till varma bad. Cirka 15 min. promenad från Lagans post- och järnvägsstation.
ELSA LARSSON, Sjukgymnast.

S:ta Birgittaskolan

Rikstel. 141 08. Regeringsgatan 19-21, Stockholm, Grundad 1910. Norr 51 90.

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt praktiskt handarbete.
Undervisning i klädsöm, lannesöm, barnkläder, allt slags konstbroderi och spetsar, monteringar etc. Anmälan till höstterminen som börjar 1 Sept. mottages dagl. 10-5. Lägre avgifter för affärsanställda i aftonkurserna. 6 friplatser varav 3 disponeras av Sv. Adelsförbundet. Originalmodeller till elevernas disposition. Slutna sällskap lägre avgifter enl. överenskommelse.
EMMY FICK, f. Kylander.

Varje kvinna, som önskar att kunna försörja sig själv,
bör studera Kvinnligt Yrkesregister för 1922. Finnes i boklädorna samt å Kv. Yrkesreg:s expedition, Vasagatan 50. Pris 3 kronor.

Margareta Husmodersskola
öppnas d. 1:sta sept. å det gamla herresätet Steninge, 5 kilom. från Märsta station på Sthlm.-Uppsala-banan. Läget naturskönt vid Mälarsstrand med badhus och brygga. Kurstiden 3 månader. Pris kr. 175 i månaden. Skogsluft. Härlig park. Tennisplan. Närmare upplysningar genom
Fru HANNA LINDMARK,
Adr.: Steninge, Märsta.

E. Hults Flickpension, Uppsala,
emottager elever den 15:de Sept. på tre månader. Husmoderskursen omfattar enklare och finare Matlagning, Bakning, Kläd- och Lannesömnad, Handarbeten, Konstslöjd samt Målning på porslän och siden. Som valfria ämnen ingå Sång, Musik, Språk, Samaritkurs, Konst- och Litteraturhistoria. Prospekt mot porto. Adr.: Villa Hult, Uppsala.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand,
börjar den 20 sept. 1922 sitt 19:de arbetsår för 8 unga flickor som slutat skolan. Kursen omfattar enklare och finare matlagning även vegetarisk, linne- och klädsömnad, vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Närmare upplysningar och referenser lämnas av
GERTRUD WALIN SIGNE PHILIP.
Sommaradress Lindåker, Leksboda.

Strengnäs Husmodersskola
Husmoderskurs 31 aug.—15 dec. Grundlig undervisning. Gott hem. Ex. lärarinnor. Nedsatta avgifter. Prosp. och ref. gen. fru M. Braune, Strängnäs.

Flickpension i England.
Under beskydd av Anglo-Swedish Society i London anordnas inst. h.t. vid Upper Chine Högre Flickläroverk i Shanklin på Ish of Wight en särskild klass för ett fåtal svenska flickor, som efter slutad skolgång vilja vidare utbildas i engelska. Tre tim. per dag särsk. underv. av föreståndarinnan och skolans lärarekrafter jämte lektioner tillsammans med de eng. eleverna. Boardingschool. Priset mycket moderat. H.t. börjar 21 sept. Närmare meddela undert. och Fru Maud Hultenberg, Vanadisv. 36, 5, Sthlm, tel. 81377.
Läroverksadjunkt BERNHARD JANSSON.
Adr. Karlstad. Tel. 1923.

Systrarna E. Nilssons Sömnadsskola
(flyttat från Rådmansg. 8 till Jungfrug. 5, Sthlm).
Kurserna i Kläd- och Lannesömnad börja åter den 1 sept.
Allm. tel. Ö. 30 17. Prospekt på begäran.

Örebro Fröbel-Seminarium.
Höstterminen börjar 15 September. Utbildning för Barnträdgårdar, hem, barnhem, barnkrubbor o. d. anstalter för barn.
Platser förmedlas genom seminariet. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan Maria Kjellmark, Örebro. Riks 1920.

Sulhacks Läroverk
(realskola efter internatsystem).
Skolan, som står under K. Skolöverstyrelsens överinsende, har gjort till sin uppgift att meddela undervisning efter statens kursplan och därjämte bidra till danande av fysisk och moralisk kultur hos sina elever. Härligt läge i Sörmländsk landsbygd med rika tillfällen till friluftsliv. Till läsåret 1922-23 (22:dra arbetsåret), som börjar den 1 sept., sänkta avgifter. Prospekt under adress Stjärnhov eller per Rt. Stjärnhov 17. (I Sthlm i Wennergrens Bokhandel, Drottninggatan 63).
Jean Berglund, rektor.

Lektioner i Linnesömnad.
även Fransk Linnesömnad. Skjortblusar, Sportskjorter, Småbarnskläder. Kurserna börja åter den 5 sept.
KARIN EGNÉR, Sibyllagatan 36, Sthlm. Rikst. 73530.
Obs.! Före 28 aug. är adressen Asarum. Rikst. Karlshamn 300.

Sjökvarns Husmodersskola
BOX 23, EMMABODA.
börjar ny termin 15 sept.—20 dec. Undervisning i matlagning, bakning, slakt, konservering, födoämneslära av skolkökslär., linne-, kapp- och klädsömnad, vävning, lär. genomg. Birgittaskolan. Kurs 375 kr. inkl. inackordering. Skog, sjö, tennis, ridhäst.

Gullbergs Institut för Dans och Plastik.
Den 2 okt. 1922 börja kurser i Plastik samt äldre och moderna danser å hotell Kronprinsen.
Priv. lekt. samt kottierier. Kurs i Plastik för damer börjar den 4 oktober.
Fru Gullberg träffas för anmäln. till samtliga kurser å hotell Kronprinsen fr. o. m. de 26 aug.
Fru Josefina Gullberg o. Gunnar Gullberg.

Premiär den 4 september
**ANDERSSONSKANS
 KALLE**

EMIL NORLANDERS

roliga pojkbok har
 SIGURD WALLÉN filmat

*Roligare film
 har ej visats.*

STINA BERG och DAGMAR EBBESEN
 m. fl. deltaga.

*Kalle har varit på bio och sett
 "De tre muskötörerna".*

Premiären äger samtidigt rum å biograferna:
ODÉON, IMPERIAL, MOSEBACKE och NYA TEATERN
 Ensamrätten tillhör *Fredrik Andersons Filmbyrå, Stockholm*

*En borgen
 för kvalitét*

När Ni i en butik — det må vara i Skåne, i Stockholm eller i Lappland — ser namnet *Cloetta* vet Ni, att bakom det namnet ligger Sveriges första chokladfabrik och ett halft århundrades framgångsrika strävanden, som utgöra en borgen för att *alla* artiklar med Cloettas namn ha samma överlägset delikata smak. Det finns väl heller ingen svensk, som ej smakat Cloetta, och som ej går i borgen för kvaliteten.

Cloetta

*Nordens äldsta men modernaste
 tillverkning Finnes överallt.*

PIX-pojken på äventyr.

Ja, faderväll, du kära hembygdsstrand.
 En tröst, att **PIX** man får i alla land.

Askar 50 öre, påsar 25 öre.

Gyllenhammars

**HAFRE
 MUST**

äter
 jag

